

VILNIS

LIBRARY
APR 10 1981
LIETUVIŲ LAUKIŠKAS LAIKRASTIS
LITHUANIAN NEWS PAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXI Nr. 7

KETVIRTADIENIS, BALANDŽIO [APRIL] 2, 1981

KAINA 25 c.

KASDIEN

SUKĖLĖ ANT KOJŲ TABAKAS IR... BŪTI STIPRIAUSI DOLERIS

Prez. Reaganas su savo programa subalansuoti valstybės biudžetą Amerikos žmones sukėlė ant kojų. Aliarmuoja profsąjungos, aliarmuoja įvairių organizacijų koalicijos, aliarmuoja atskiri, daugiau protaujantys, žmonės. Ir visi vienu choru šaukia, kad biudžeto subalansavimas yra turėčių naudai ir skurdžių nenaudai.

Išties, prezidentas siekia biudžetą subalansuoti apkarpančias socialines programas, susijusias su biednų žmonių pragyvenimu ir krašto gerbuviu. Štai, milijonai žmonių ir netyli, protestuoja, telkiasi prieš prezidento užmačias.

Seniai yra pripažinta ir mokslininkų įrodyta, kad tabakas kenkia žmogaus sveikatai. Prieš rūkymą varoma propaganda, daug kur draudžiama viešose vietose rūkyti, vaikai maldaujami nerūkyti. Bet prez. Reagano administracija į tai nekreipia dėmesio.

Balansuojant biudžetą, valdžia siekia nutraukti subsidijas žemės ūkiui, tik ne tabako plantatoriams. Mat, iš tabako-rūkalų pramonės valdžia surenka virš \$9 milijonus mokesčių. O kad tabakas nuodija žmones,—nesvarbu.

Pramoniniam-industriniam kompleksui karinis biudžetas yra "sacro sanctus" — neliečiamas, nežiūrint kad kasmet suėda po apie \$200 milijonų Amerikos žmonių pinigų, o naudos iš jo pilkajai liaudžiai — špyga.

Prez. Reaganas jo irgi neliečia, o dar jį didina; visur programų išlaidas siekia apkarpyti, tik ne kariams reikalams. Girdi, Amerika kariniu atžvilgiu turi būti stipri.

Kaip palieges žmogus nėra stiprus, taip ir Amerika, kad ir iki dantų apsiginklavusi, negali būti stipri, kai krašto ūkis kamuojamas nepagydomų infliacijos, nedarbo ir kitų ligų.

Jau taip pinigų mažai, nežiūrint kad mokame didžiausius mokesčius, bet pinigų švaistymui į užsienio šalis gėlo nesimato. Neseniai išmetė keliasdešimt milijonų dolerių El Salvadoro militarinei chuntai, dabar ketina prašyti kongreso, kad panaikintų draudimą remti Angoloje nerimaujančius, prieš socializmą kovojančius, siekiančius valdžios.

Tai tik du pavyzdžiai. O kiek kainuoja Pakistane mokymas partizanų kovai prieš Afganistano liaudies valdžią, rėmimas Izraelio, Egipto, bombonešiai Saudi Arabijoje, nekaltant apie karinių bazių išlaikymą visuose pasaulio kampuose!

Ką pasakoja kolūkiečiai savo laiškuose



M. Baranausko nuotraukoje: Panevėžio rajono Ėriškių kolūkio gyvenvietė.

Čia spausdiname keletos kolūkiečių sutrumpintas laišku ištraukas, kurios neseniai tilpo Vilniaus laikraštyje "Tiesoje". Tik pasiškaitykite, kaip jie džiaugiasi nauju gyvenimu.

— Dabar Lenino kelūkis — vienas stambiausių ir ekonomiškai stipriausių ūkių Akmenės rajone, — rašo akmeniškis A. Eupas. — Jis pasistatė daug naujų gyvulininkystės ir kitų pastatų, mechanines dirbtuves, javų sandėlius. Nuo Akmenės vidurinės mokyklos į kalnelį kyla graži Kepurlaukių gyvenvietė. Šviesių namų eilės nubėga tolimon ir stabtelį, atsirėmusios į Gailaičių miškelį. Darbo organizavimu, žemės ūkio

Nesamone, kad valstybės biudžeto negalima subalansuoti be apkarpyto socialinių programų!

Ką bereiškia doleris, kai restorane už kavos puoduką reikia mokėti beveik doleris, o sumuštinio (sandwich) už dolerį negausi nei paprasčiausioje užkandinėje! Seniai praėjo tie laikai, kai šeiminiškė nuėjus į supermarketą su dešimke parsinešdavo krepšį maisto produktų.

Tačiau nežiūrint visa to, iš biednesnių šalių darbininkai vis tiek dar veržiasi į Ameriką. Čia vis tiek gyvenimo lygis aukštesnis kaip kitur. Bet ar taip bus ilgai? Ar neprieis, kad už duonos svarą reikės mokėti svarą dolerių, kaip buvo Kinijoje, kai buvo priėjus prie bankroto slenksčio.

Bile šalyje, kaip būtų guvi kapitalistinė sistema, nuo bankroto nesaugi taip, kaip buvo nesaugus feodalizmas. Socialiniai santykiai nestovi vietoje. Jie vystosi. Ir vystosi kapitalizmo nenaudai.

S. J. Jokubka

melžėjos Vandos Barkauskienės šeima. Girdi, džiaugiasi šios motinos širdis, nes žino, kad vaiku ateitis užtikrinta. Vyriausias sūnus Jonas baigė Vabalninko žemės ūkio technikumą, dirba mechaninėse dirbtuvėse inžinierium. Antras — Vygandas — įsigijęs mechanizatoriaus specialybę vairavo traktorių. Dabar karinėje tarnyboje. Algirdas mokosi profesinėje technikos mokykloje, duktė Irena — darželio auklėtoja. Balys su Romualdu moksleiviai, o mažylės Inga ir Kristina lanko neseniai atidarytą vaikų lopšelių-darželių.

Iš Pasvalio rajono Naradavos sodininkystės tarybinio ūkio rašo J. Mėdžius: "Vien pastaraisiais metais čia buvo pastatyta penki daugiabučiai ir keturiolika individualių gyvenamųjų namų, 90 vietų vaikų darželis, 40 butų jau turi karštą vandenį, o 44 greit turės. Vienuoliktajame penkmetyje iškilis dar du daugiabučiai, 20 individualių ir 25 Alytaus eksperimentinio namų statybos kombinato namai. Bus daug ikurtuvių, daug džiaugsmo.

Tokių laišku, kupinų džiaugsmo, Lietuvos tarybinėje spaudoje pilna. Žmonės džiaugiasi, kviečia drauge su jais pakeliauti tėviškės keliais.

TRUMPAI

— Jungtinėse Valstijose yra 24 milijonai žmonių beraščių. Penki milijonai jų nėra lankę mokyklos nė vienos dienos.

— Čikagos artistai renka parašus po peticija, nukreipta prieš prez. Reagano užmačias sumažinti subsidijas meno reikalams. Peticijos prezidentui bus įteiktos apie vidurį balandžio mėnesio.

— Tarybų Sąjungos 26-to kongreso proga JAV Komunistų partijos generalinis sekretorius Gus Hall tapo apdovanotas Tautų Draugystės ordinu, ryšium su jo 70-osio gimimo metinėmis.

— Meksikoje kilo pasipiktinimas prezidentu Reaganu, kad JAV ambasadoriumi Meksikai parinko savo bičiulį aktorį John Gavin. Girdi, būtų buvę daug protingiau, jeigu būtų parinkęs kokią gražią moterį.

— Jeigu Illinois gubernatoriaus Thomson planas bus užgirtas viešajai transportacijai padėti gazolino mokesčiais, tai Čikagoje galonas gazolino pabrangs mažiausia trimis centais.

— Cenzo biuro tyrinėjimų duomenimis, prez. Reagano politika apkarpyti maisto talonų, pašalpų ir kitas programas, palies kas šeštą skurdžių armijos šeimą. Ypač smarkiai palies tuos skurdžius, kurie gauna maisto talonus.

— Miestų merų konferencija priėjo išvados, kad prez. Reagano ekonomikos politika kai kuriems miestams gali sukelti tragediją.

VILNIS

Lithuanian Peoples Bi-weekly

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

3116 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois

Prezidentas siekia, bet ne iš to galo

Valdžia geruoju nedavė Social Security, nedarbo kompensacijų, mažiausio atlyginimo už darbą, medicare ir kitų socialinių programų. Už jas reikėjo kovoti. Ir už kai kurias labai sunkiai. Senesnės kartos žmonės atsimesna demonstracijas, masinius mitingus, streikus. Netgi ir tokios programos, kaip švietimo, gamtos apsaugos ir joms panašios, nebuvo valdžios dovana. Reikėjo jų reikalauti, prašyti.

Gerbūvis, kokį turime, iš dangaus neiškrito. Jo Amerikai nesukūrė nei Wall Street kapitalistai, nei korporacijos, nei fabrikantai. Jiems krašto liaudies gerbuvis terūpi tiek, kiek iš jo turi pelno. Bile kurioje šalyje gerbuvį kuria darbo žmonės sunkiu savo darbu. Už geresnį gyvenimą darbo žmonės turi kovoti, reikalauti, streikuoti, organizuotis, kad su jais jų išnaudotojai skaitytųsi.

Kaip žinia, kapitalistinėje sistemoje pirmuoju smuiku groja pelnas. Kokia valdžia bebūtų, ji visuomet kapitalo ir žmogaus išnaudotojų pusėje. Prez. Reaganas su savo administracija irgi ne kitoks. Jam rūpi sumažinti mokesčiai, kad korporacijos ir didysis biznis dar mažiau jų mokėtų. Jam rūpi subalansuoti valstybės biudžetą socialinių programų sąskaita.

Sveikintinas dalykas pažaboti infliaciją. Neapsakomas brangymetis žmones varo nuo koto. Vis daugiau žmonių nebeperka mėsos kashio, drabužio, apavo. Skurdžių armija šalyje kasmet didėja. Daugelis atsisako automobilio, nebūtinam važiavimui nebeperka gazolino. Jauni žmonės, pradėdantys šeimyninį gyvenimą, apie išgyvimą nuosavos pastogės nebesapnuoja. Daugelis nuomojančių butus apsieina prie stalo su mažesniu kashneliu, kad sutaupius nuomai. Pasak paties prez. Reagano, krašto ekonomika priėjusi liepto galą.

Tačiau prez. Reaganas siekia infliaciją pažaboti ne iš to galo. Nebuvo tokio atsitikimo, kad kas išbėgėjęs arklį sugriebęs už uodegos sulaikytų. Nors prez. Reaganas ir subalansuotų valstybės biudžetą socialinių programų sąskaita, bet žmonės kaip veržia diržus, taip veržtų.

Infliacijos spyruoklė yra nežmoniškai išsipūtusios karinės išlaidos, kasmet suėdančios beveik po \$200 milijonų valstybės biudžeto pinigų. Kad subalansavimu valstybės biudžeto pažabojus infliaciją, reikia jis balansuoti karinių išlaidų sąskaita, o ne socialinių programų, laiduojančių žmonėms gerbūvį.

Bet nereikėtų tų baikų. Karinis biudžetas reikalingas monopolijų ir daugnacionalinių korporacijų interesams saugoti užsienio šalyse, kad ten niekas nepačiūpinėtų jų pelnų kashio, o kad namie, apkarpius socialines programas, žmonės turės veržtis diržus, prezidentui nesvarbu. Jis monopolijų ir didžiųjų korporacijų interesų pusėje, o ne liaudies interesų pusėje.

Keisti tie mūsų Vašingtono naujieji šeiminkai

Vašingtono naujieji šeiminkai, priešakyje su prez. Reaganu, atrodo, gyvena praeties nuotaikomis. Tebmano, kad pasaulį galima valdyti, galima jam diktuoti, imperialistinis kapitalas tebėra galiūnas. Tarytum neapsiskaitę ir nesupranta, kad taip nebėra. Tarytum nesupranta, kad pasaulis nebe toks koks buvo prieš keliasdešimt metų, kai tautomis pasiliuosuoti iš imperialistinio kapitalo buvo idėja, o ne realybė.

Nūdien tautos sukilusios ir Afrikoje, ir Azijoje, ir Lotynų Amerikoje, arabų pasaulyje, visur. Numalšinti jas nebėra jokios vilties. Tai aiškiai parodė Vietnamo karas, iranėčių susidorojimas su šacho režimu, nikaragviečių susidorojimas su Samosos režimu... Angola, Etiopija, Kampučia, Laosas, net ir Indija imperialistams rodo špygą. Tuo tarpu socialistinio pasaulio tautų sandrauga kasdien stiprėja, jos įtaka pasaulyje didėja.

Na, o naujieji Vašingtono šeiminkai, priešakyje su prez. Reaganu, mano, kad pasaulį dar galima valdyti, dar galima jam diktuoti. Kad tokia galvosena yra nesąmonė, išpėja netgi Vakarų bičiuliai. Girdi, reikia tartis dėl ginkluotės apribojimo, nutilti apie neutroninę bombą, būti racionaliais.

Taip maždaug jau pasakė Vakarų Vokietija. Tokios pat nuomonės Prancūzija, Belgija, Italija, Danija... Jeigu iš reikalo dar pritaria, tai tik NATO generolai.

Bet kur tau! Naujieji Vašingtono šeiminkai, priešakyje su prez. Reaganu, negali nurimti dėl Afganistano, kiša nagus į El Salvadorą, siekia įsitvirtinti Vidurio Rytuose, Indijos vandenyne. Manevruoja, daro viską, kad išsilaikius pozicijose, kad iš jų galima būtų diktuoti ir valdyti.

Tai lygiai taip, kaip sulaikyti upės vandens bėgimą. Niekas iki šiol nesulaikė upės vandens, taip Vašingtonas nesulaikys pasaulio tautų kilimo prieš imperialistinį kapitalą.

2

DIENOS TEMOMIS

BEVEIK PUSĖ VISKO GINKLAVIMUISI

Ginklavimasis Amerikai baisi nelaimė. Jeigu nesusilaikys tokiais tempais ginkluotis, kaip ginkluojasi dabar, dar ko, šalį gali privesti prie bankroto. Jau ir dabar infliacija vos bėpakeliama, kai ginklavimuisi asignuojama bilijonai ir bilijonai dolerių.

Buvęs armijos kontrolierius ekonomistas Betty Lall sako, jog ginklavimasis suėda apie pusę mokesčių mokėtojų pinigų ir daugiau kaip 40 procentų mokslo ir technikos talentų. Jis ragina tartis, kad ginklavimuisi būtų padarytas galas.

JAUNIMAS LAUKIA BALANDŽIO 14 D.

Balandžio 14 diena bus jaunimo diena tarti Vašingtonui žodį, kad atkreiptų į juos dėmesį. Tą dieną į Vašingtoną suvažiuos šimtai jaunuolių į forumą, kurį globo Mičigano demokratų kongresmanas John Conyers.

Jaunuoliai tars žodį, jog jie nori šviestis, mokytis, nori dirbti, būti naudingais kraštui. Kaip dabar yra, virš 20 proc. jaunimo neturi darbo, o juodosios rasės jaunimo — virš 40 procentų. Pasisakys ir prieš prez. Reagano užmačias jaunuoliams nemokėti mažiausio atlyginimo už darbą.

KAD TURTINGŲ VAIKAI NEITŲ KALĖJIMAN

Illinois apeliacijų teismas išaiškino, jog kokainas nėra narkotikas ir nėra žmogui toks pavojingas, kaip manoma. Teismas taipgi paragino, kad už kokaino turėjimą neturėtų būti taip baudžiama, kaip baudžiama dabar.

Saugume, kovojančiam prieš narkotikus, kilo pasipiktinimas. Čikagos policijos narkotikų skyriaus leitenantas Lawrence Forberg tiesiog pasakė, kokainą daugiausia vartoja pasiturintys ir jų vaikai. Jeigu už kokainą bus lengviau baudžiami, negu dabar, daugelis pasakys, kad tai daroma, kad turtingų vaikai turėtų narkotikams privilegijų.

ŠVEDŲ RAGINIMAS PRADĖTI JUDĖJIMĄ PRIEŠ BRANDUOLINĮ GINKLĄ

Stokholme įvykusio kairiosios partijos valdybos plenumo dalyviai paragino pradėti platų liaudies judėjimą prieš branduolinį ginklą, prieš ginklavimosi varžybų intensyvinimą.

Dabar, pabrėžiama plenumo pareiškime, Europoje, kurioje jau sukauptas didelis branduolinio ginklo kiekis, dislokavus naujas eurostrateginio ginklo sistemas dar labiau padidėtų įtempimas.

Amerikos sparnuotosios raketos, naujos branduolinio puolimo ginklo rūšys, taip pat vėl JAV administracijos keliami planai dislokuoti Europoje neutroninę bombą didina pavojų. Šioje situacijoje, pažymima pareiškime, būtina suvienyti visas taikingąsias jėgas kovoje už tai, kad Europoje nebūtų branduolinio ginklo. Svarbus žingsnis siekiant šio tikslo — plačių nebranduolinių zonų steigimas. Šiaurės šalis turi

RINKS AUKAS POLICIJAI

Atlantoje misteriškas negrų vaikų žudymas juodos spalvos žmonių bendruomenės daug kur sukėlė antkojų. Valdžia irgi atkreipė dėmesį, bet policijos sekliai negali žudiko ar žudikų susekti. Tarp kitko bėda verčiama, kad policija neturi pakankamai išteklių sekimui.

Detroito negrai susirūpinę, kas dedasi Atlantoje, nutarė rinkti aukas Atlantos policijos organams, kad žūt būtų žudikas ar žudikai būtų susekti.

Sekimas miesto saugumo organams kaštuoja šimtus tūkstančių dolerių. Federalinė valdžia susimylėjo skirti tik milijoną.

BIEDNAM IŠSIMOKSLINTI NĖRA VILTIES

Kurie tėvai nenori išmoksinti savo vaikus: Bet ne visi pajėgia, kai aukštesnėse mokyklose mokslas prieinamas tik turčiams, išgalintiems už vaiko mokslą mokėti tūkstančius dolerių.

Stai, Northwestern universitetas paskelbė, kad ateinančiais mokslo metais mokslas ir bendrabutis pa-brangs \$1,279 už metus. O tai yra, studentui metus mokytis kaštuos \$9,760.

Na, ir ar darbininkai gali savo vaiką leisti į mokslo, kai jų metinis algų vidurkis yra 12-15 tūkstančių dolerių. O ką sakyti apie tuos, kurių pajamos mažiau \$10 tūkstančių per metus!

MOTERYS PASIRYŽO SUSITELKTI

AFL-CIO profsąjungų moterys darbininkės paskelbė kampaniją suorganizuoti dirbančias moteris į atskirą organizaciją, į kurią numatoma įtraukti mažiausia 20 milijonų dirbančių vien tik raštinėse.

Statistikos duomenimis, raštinėse dirba milijonai žmonių ir jų apie 90 procentų moterys. Dauguma jų neorganizuotos, algos jų 20 procentų mažesnės, negu vyrų, dirbančių tokį pat darbą prie rašomojo stalo.

Į šią naują moterų organizaciją bus telkiamos ir susiorganizavusios į atskiras organizacijas bei esančios profsąjungų atskiruose profsąjungų lokaluose.

žengti šios kovos avangarde, sako ma pareiškime.

Ginklavimosi varžybos, nauju branduolinio ginklo rūšių gamyba labai sukomplikavo situaciją šiaurės šalims. Jos vis labiau įtraukiamos į branduolinę strategiją.

NATO derybos su Norvegija dėl Amerikos ginklo laikymo šios šalies teritorijoje kelia grėsmę Europos šiaurės šalių saugumui. Visa tai didina riziką, kad jos gali įtraukti į galimą branduolinį konfliktą.

Todėl šiaurės šalis bendromis pastangomis turi įsteigti nebranduolinę zoną ir paskelbti, kad branduolinis ginklas niekada nebus dislokuotas jų teritorijoje, pažymima pareiškime. Veikla šia kryptimi — pirmajai reikšmės uždavinys kovoje už visuotinį branduolinio ginklavimosi uždraudimą, sako ma pareiškime.

J. Vilnis, 1981 balandžio 2

Apie kryžius bei jų statytojus

Siuolaikinė profesionalioji antitarybinė, antisocialistinė propaganda nesivaržo su ideologinės kovos priemonėmis. Jos daugybę kartu išbandytame arsenale — desinformacija ir tendencingai parinkta bei sugrupuota informacija, primityvus melas ir greta jo — rafinuotas žaidimas istoriniais faktais.

Siame arsenale toli gražu nepaskutinę vietą užima religijos klausimai, ypač tada, kai kalba eina apie tarybinį Pabaltijį, vieną jo dalių — Tarybų Lietuvą.

Kaip žinia, kai kurie Vakarų žurnalistai, atstovaujantys patiems dešiniams savo kraštų leidiniams, pabuvoję Lietuvoje, į savo reportažus ar kelionių išpuodžius būtinais stengiasi įpinti ir religinį motyvą. Tai, aišku, privatus rašančiųjų reikalas, tačiau čia neretai ieškoma kažkokių sensacijų.

Paprastai kalbant, jų autoriams nėra lengva: tiek tikintieji, tiek dvasininkai dažniausiai pasakoja apie teisę tikėti, išpažinti kokią nori religiją, lankyti bažnyčią. Tada į pagalbą dažniausiai pasitelkiama taip vadinama "Lietuvos katalikų bažnyčios kronika" — keleto fanatikų surinktas, Niujorke ar Čikagoje apdorotas (tą daro, matyt, profesionalai) įžūliu prasimanymų rinkinys. Jo sumanytojų nuomone, leidinį "tikinančių" turėtų padaryti jame minimos pavardės bei konkrečios Lietuvos vietovės.

Tarybų Lietuvos spaudoje nekarant skaitėme, kaip tose "Kronikose" minimi žmonės sakosi nieko nežiną apie įvykius, kuriuose, anot šio desinformacijų rinkinio, jie "dalyvavę".

Tai, kad Vakarų reakcingieji žurnalistai, iešką nesveikų sensacijų Lietuvos gyvenime, yra priversti remtis tokiais "šaltiniais", gana vaizdžiai kalba apie tai, jog profesionalams antitarybininkams labai trūksta temų — jie priversti kartoti tą patį.

Religijos tematiką su pačiomis fantastiškiausiomis variacijomis iki nuobodumo mėgsta ir lietuviškieji nacionalistai Vakaruose, ypač — Jungtinėje Valstijoje.

Šie propagandos — labai pigios — gamintojai mėgina save pristatinti didžiuliais "patriotais", mėgsta kalbėti visos tautos vardu, ir už visą tautą. Kaip tik jie norėtų Lietuvą

pasauliui pristatyti labai iškreiptame veidrodyje.

Anot jų išeitų, kad pagrindinis lietuvių brožas — religinis fanatizmas, kad Lietuva anksčiau gyvensi kryžiaus (ir — tik jo) šešėlyje, ir kad tik taip norėtų gyventi. Iš to taško vertinamas visas dabartinės Lietuvos gyvenimas, netgi jos . . . architektūra. Tūlas autorius, gyvenęs Čikagoje, norėtų matyti Lietuvą vien tik bažnyčių bokštais nusagstyta. Yra dar teigiančių autorių (vėlgi besidairančių po Niujorko ar Čikagos dangoraižius) kad Lietuvos peizažui labiau nei bet kas tinkas kryžius, ir tik jis.

Suprantama, visi tie samprotavimai dabartinės Lietuvos — krašto, su labai aukštai išvystytu mokslu, architektūra, technika, kultūra — žmonėms tik šypsena kelia.

Užjūriniai autoriai labai dažnai apgailestauja, tiesiog upeliais krodilo ašaras lieja ir dėl to, kad, girdi, Lietuvoje mažėjęs kunigų skaičius. Jie šį faktą priskiria ne bendrai gyvenimo pažangai, ko pasėkoje mažėja tikinčiųjų ir dvasininkų skaičius, bet tariamiems valdžios "persekiojimams".

Kaip žinia, Kaune veikia kunigų seminarija, kuri pilnai patenkina Lietuvos tikinčiųjų poreikius: kaip rodo kasdienio gyvenimo faktai — dvasininkų skaičius nuolat mažėja visame pasaulyje, netgi katalikybės citadelėje Italijoje. Ne išimtis ir Jungtinės Amerikos Valstijos, kuriose kaip tik ir gyvena didžiama kryžių Lietuvoje "statytojų". Įdomiausia, kad tą faktą priversti pripažinti patys antitarybininkai . . .

Štai Čikagos katalikų "Draugas" rašo apie tai, kad kunigo profesija vis mažiau ir mažiau populiaru tarp išeivijos lietuvių. Anot laikraščio: "Baisiai liūdną vaizdą galima matyti žvelgiant į lietuviškos išeivijos dvasinius pašaukimus — dvasinių vadovų prieauglį. Pagal tikinčiųjų skaičių galėtų atsirasti bent dešimt kartų daugiau . . . Nereikia būti statistikos specialistu lengvai apskaičiuoti, už kiek laiko bus tik vadinamos "buvusios lietuvių parapijos" be jokio lietuvių kunigo".

Taigi, ir Jungtinėje Amerikos Valstijoje, kuriose kaip tik ir yra dauguma kryžių statytojų, veikia tie patys gyvenimo dėsniniai.

Vladas Mikšys

Salvadoro liaudis po Farabundo Marčio vėliava

Salvadoras truputį daugiau kaip 8,200 kvadratinį mylių, 4,7 milijono gyventojų, Centrinės Amerikos šalis. Kaip žmonės sako, ją valdo keturiolika šeimų. "Keturiolika šeimų" — taip įprasta vadinti šio krašto oligarchiją. Dabar jų — "visagalių viešpačių" — jau du šimtai turtuolių klanų. Jiems priklauso šeši dešimtadaliai dirbamų žemių, jų rankose fabrikai ir gamyklos, transportas, bankai, draudimo kompanijos, prekyba. Salvadoro darbo žmonių dalia — skurdas ir alinantis darbas (vidurinė gyvenimo trukmė — 56 metai), baisiausias ligos (beveik 3,600 gyventojų vienas gydytojas), tamsumas ir nemokšiškas (43 procentai bearaščių).

"Keturiolika šeimų" glaudžiausiai susijusios su JAV monopolijomis, visų pirma aukso gavybos, chemijos pramonės, naftos ir maisto produktų perdirbimo. "Keturiolikos šeimų" "teisę" engti, prievartauti, 1981 balandžio 2

tauti, plėšikauti su gyvulišku išūčiu gina režimo armija, policija, saugumo tarnyba, turtuolių sūnelių ir samdytų galvažudžių gaujos.

Prieš juos stoja Farabundo Marčio nacionalinio išsivadavimo kariai nelygion kovon su iki dantų apsiginklavusiais baudėjais vardan Salvadoro darbo žmonių išsivadavimo iš tarptautinių monopolijų ir vietos oligarchijos priespaudos. Nebodami kulkų ir kankinimo kamerų siaubo, išeina į gatves patriotai, susivieniję po šia Revoliucinio demokratinio fronto vėliava. Jų lūpose ir širdyse Farabundo Marčio vardas — nacionalinio didvyrio, vieno iš 1932 metų valstiečių sukilimo vadų, žvėriškai nužudyto Salvadoro reakcijos.

Farabundo Marčio liaudies išsivadavimo karinės pajėgos susikūrė 1970 metais. Jos rėmėsi žemės ūkio samdiniais. 1971 metais pradėjo formuotis Revoliucinė liaudies armija (ERP). Ji nukreipė savo

DĖKOJU UŽ SVEIKINIMUS!



PRANAS PETRONIS

1980 metų gruodžio pabaigoje ir šių metų sausio mėn. kasdien ant mano stalo buvo pilna laišku. Tautiečiai iš įvairių kraštų juose atsiuntė "Tėviškės" draugijos prezidiumui ir man asmeniškai nuoširdžiausius sveikinimus Naujųjų 1981-jų metų proga. Prie širdingų linkėjimų sėkmingai plėtoti ir stiprinti lietuvių tautos kultūrinius ryšius su išeivija dauguma tautiečių pridėjo dar trumpą, bet esminį sakinį: linkime taikos pasaulyje.

Nuoširdžiai dėkodamas už malonius tautiečių sveikinimus, negaliu susilaikyti nepareiškęs savo ir visų "Tėviškės" draugijos darbuotojų įsitikinimo, kad lietuvių tautos ir jos išeivijos vaisingi ir glaudūs kultūriniai ryšiai galimi tik tada, jeigu pasaulyje bus taika tarp tautų ir valstybių. Istorija patvirtino, o aš, asmeniškai dalyvaudamas kare, savo akimis mačiau, kad karo uraganas naikina ne tik žmonių sukurtas materialines ir kultūrinės vertybes, bet ir pačius žmones. Lietuvių tauta ir visos kitos tarybinės tautos dar neužmiršo praėjusio karo nelaimių, sugriovimų ir siaubo, todėl jų noras neleisti įžiebt naujo karo yra natūralus, vieningas ir nepalaužiamas.

Tarybų Lietuva ir joje gyvenanti lietuvių tauta — maža žmonijos dalelė palyginti su daugeliu didžiųjų tautų ir valstybių pasaulyje. Bet ji aktyviai dalyvauja visos tarybinės tautų šeimos bendroje kovoje už taiką ir kviečia į tą kovą įsijungti savo brolius ir seseris išeivijoje.

Dauguma lietuvių išeivių gyvena

šalyse, kur karo propaganda ir kitų pasaulio valstybių ir tautų gsdinimas ginklų žvangesiu tapo valdančiosios klasės tvirtumo simboliu. Paprasti darbo žmonės, tarp jų ir dauguma lietuvių išeivių, veikiami nuolatinės karo propagandos, dažnai nebesuvokia, kas gi tos ginklų žvanginimo politikos ir karinės isterijos tikrasis kūrėjas. Mat toji karo propaganda, karo troškimo kaltina . . . Tarybų Sąjungos, neva besiruošiančios ginklų užkariauti jei ne visą pasaulį, tai bent jau Europą, sudėtinė dalis.

Mieli tautiečiai! Daugelis Jūsų lankėtės Tarybų Lietuvoje, buvote ir kitose Tarybų Sąjungos respublikose ir miestuose, gerai žinote taikingas lietuvių tautos ir kitų tarybinių tautų nuotaikas jų norus ir siekimus gyventi taikoje su viso pasaulio tautomis. Todėl, linkėdami mums taikos, įsijunkite į kovotojų už taiką eiles ir giliau pažvelkite, kas ir kodėl tose šalyse, kur Jūs gyvenate, kelia karinę isteriją ir kam ji yra naudinga.

Dėkodamas Jums, gerbiami tautiečiai, už sveikinimus su Naujaisiais metais, noriu nuoširdžiai padėkoti už sveikinimus mano 70-mečio ir apdovanojimo Tautų draugystės ordinu proga. Jūsų nuoširdūs sveikinimai įkvepia mane, nežūrint į amžiaus našta, toliau dirbti stiprinant lietuvių tautos ir išeivijos kultūrinius ryšius.

Pranas Petronis

"Tėviškės" draugijos prezidiumo pirmininkas

veiksmus visų pirma prieš režimo armiją ir saugumo pajėgas. 1975 metais įkurtos Nacionalinio pasipriešinimo ginkluotos pajėgos (FARN). Jos veikė prieš tarptautinių monopolijų filialus.

Ilgą laiką šios grupuotės kovojo savarankiškai, neturėdamos patvarusių ryšių nei su krašto gyventojais, nei su revoliucinėmis masinėmis organizacijomis.

1980 metų sausio mėnesį minėtosios grupuotės ir FAL — Ginkluotosios išsivadavimo pajėgos (Salvadoro Komunistų partijos ginkluotieji būriai) įsteigė Revoliucinį koordinacinį komitetą (CCR), o gegužės mėnesį ir vieningą aukščiausią karinę vadovybę. Tai buvo pirmieji žingsniai suvienyti visų pasipriešinimo būrių veiksmus. Praėjusių metų spalio pradžioje Salvadoro liaudies pasipriešinimo minėtosios keturios karinės grupuotės susivienijo į Farabundo Marčio nacionalinio išsivadavimo frontą (FMLN). Gruodžio mėnesį prisijungė dar viena grupuotė — Centro Amerikos darbininkų revoliucinė partija.

Kartu vyko ir revoliucinių masi-

nių organizacijų vienijimosi procesas. Jame dalyvavo keletas politinių grupuočių: Nacionalinė demokratinė sąjunga (UDN), vadovaujama Salvadoro Komunistų partijos (Salvadoro komunistai nelegali partija), Revoliucinis liaudies blokas (BRP) — profsąjungų, studentų ir valstiečių organizacijų susivienijimas, Vieningųjų liaudies veiksmų frontas (FAPU), turintis didelę įtaką ir remiamas pramonės darbininkų, Vasario 28-osios liaudies lyga (LP-28) — profsąjunginių ir politinių organizacijų susivienijimas.

Štai tos jėgos, kurios šiandien kovoja prieš diktatorišką kariškių ir civilių chuntą. Štai tos jėgos, kurias žvėriškai puola, kankina ir žudo režimo armija, policija, saugumo pajėgos, krašto oligarchijos samdytų galvažudžių būriai.

Sitos jėgos atstovauja visiems Salvadoro visuomenės sluoksniams, išskyrus oligarchiją — monopolistinę buržuaziją ir stambiuosius žemvaldžius latifundininkus. Jos gina visos Salvadoro visuomenės socialinius ir politinius interesus.

J. Žakas
3

Maskva — planetos taškas

[SUTRUMPINTAS]



Maskva šiandien.

Maskva prasideda Raudonojoje aikštėje. Devintą šimtmetį čia rymo dangstytos Kremliaus sienos, regėjusios sielvartą ir triumfą. Soborų ir raudonžvaigždžių bokštų papėdėje Tarybų Sąjunga švenčia didžiausias šventes, čia ateina ir pavieniai žmonės: patylėti sunkią valandą, prisiminti brangius žmones ir reikšmingas valandas.

Iš čia Tėvynė palydėjo savo geriausius sūnus į šventąjį karą prieš fašizmą, čia jie atnešė trofėines vėliavas, apšlakstytas tarybinių žmonių krauju, ir suklojo, kad niekad jos nebepakiltų, nesuplevsuotų.

Čia, Kremliaus dūžiams aidint, kas pavasarį išleistuvių naktį ateina abiturientai pasitikti naujo ryto. Čia, nusiėmę kepurės, prieš skrydį atsiveikina su Žeme kosmonautai, čia jie atsikubė grįžę iš kosmoso.

Ateina žmonės į Raudonąją aikštę, į brangią vietą, kur juodo granito mauzoliejuje ilsisi Vladimiras Iljičius Leninas. Revoliucijos vado, socialistinės valstybės įkūrėjo amžino poilsio vieta jau tapo šventa iškilnių, jubiliejų vieta. Ne tik revoliucinės, ne tik valstybinės šventės ir kiti renginiai vyksta šioje vietoje. Čia nuo ankstyvo ryto iki vėlyvos nakties vaikšto žmonės pavieniui ir grupelėmis, atvažiuoja iš tolimų kraštų, fotografuojasi turistai ir kovų veteranai, susitinka seni draugai, skiria pasimatymus jaunimas. Visam pasauliui žinomas adresas — Raudonoji aikštė.

Graži ir garsi Maskva savo senąja architektūra ir naujaisiais olim-

piniais įrenginiais. Dosni ir draugiška Maskva savo mokslininkų, meno ir kultūros veikėjų darbais. Čia veikia 78 universitetai, institutai, akademijos, kur studijuoja, stažuojasi ne tik tarybinis jaunimas, bet ir 135 pasaulio šalių pasiuntiniai. Grįš jie į namus, gydytojai žmones, projektuose tiltus ir elektrines, statys namus, rašys knygas, režisuos spektaklius ir sakys: „Aš galvoju apie Maskvą“.

Maskva — daugiavėdis, daugiavardis, daugiareikšmis miestas. Tarybiniais žmonėms ji brangi kaip šalies sostinė, kaip jų Tėvynės širdis, atsiliepianti į visus tarybinio žmogaus jausmus ir mintis. Brangi Maskva, nenugalėta mūsųose su fašistiniais grobikais, išdidžiai nešanti taikos vėliavą, yra visų pasaulio tautų kilnus draugas, didždvasis bičiulis.

Maskva — planetos taškas, kur daug kas įvyko pirmą kartą pasaulyje: čia suraketa pirmoji kosminė raketa ir atominės elektrinės projektas, iš čia pirmą kartą pasaulyje, pakilo į kosmosą žmogus, čia yra garsiausios pasaulyje meno kūrinių kolekcijos.

Maskva išugdė daugiacionalinę literatūrą ir meną, nes iš jos auditorijų išėjo rašytojai tautų, iki revoliucijos neturėjusių net savo abėcėlės. Jos scenose nuskambėjo visų tautų dainos ir muzikiniai kūriniai.

O svarbiausia, kad Maskva yra taikos, brolybės ir visų tautų bendradarbiavimo iniciatorius ir vėliavnešis.

S. Giedraitytė

Niekas taip nešmeizija Tarybų Sąjungos, kaip Kinija

Kinijos masinės informacijos priemonės nesiliauja varyti plačios antitarybinės propagandos. Špalio mėnesį vien laikraštyje „Ženmin žibao“ buvo išspausdinta apie 200 informacijų, kuriose yra daugybė piktų prasimanymų apie Tarybų Sąjungą, juodinama Tarybų Sąjungos užsienio politika, iškraipomi Tarybų Sąjungos pasiūlymai, kuriais siekiama stiprinti taiką ir tautų saugumą.

Kaip ir anksčiau antitarybiškumo iniciatoriai yra Pekino vadovai. Pavyzdžiui, praėjusį mėnesį jie 14 kartų viešai darė antitarybinius

pareiškimus.

Savo užsienio politikos propagandoje Pekinas ragina Vakarų šalis „priešintis Tarybų Sąjungos karinei grėsmei“. O štai dar vienas Pekino propagandistų „perlas“: „Reikia pasirinkti anksčiau, negu Tarybų Sąjungą privers, Vakarų rinktis kapituliaciją ar karą“. Kinijos spauda vaizduoja Tarybų Sąjungą ne kitaip, kaip šalį, kuri vykdo „ekspansijos ir agresijos politiką įvairiuose pasaulio rajonuose“, teigdama, jog tariamai TSRS yra „svarbiausias įtempimo pasaulyje šaltinis“.

Išidėmėtina tas faktas, kad Kinij-

Tanzanija žengia socialistiniu keliu

[SUTRUMPINTAS]

Per nepriklausomybės du dešimtmečius Tanzanijos kaime — ypač po to, kai šalis pasuko socialistinės orientacijos kursu — įvyko reikšmingos permainos. Mūsų amžiaus septintajame dešimtmetyje, nusavinus buvusių kolonizatorių plantacijas, atsivėrė keliai žemės ūkio valstbiniam ir kooperatyviniam sektoriui plėtoti. Kavos plantacijoje atsirado „direktorių tarybos“, kurių nariai nuospaudų pritrintais delnais valstiečiai.

Paversti buvusius kolonizatorių plantacijas šiuolaikiniais liaudies dvarais — valstybinėm fermom — nelengvas dalykas, bet nepalyginamai sudėtingiau modernizuoti valstiečių natūralinį ūkį. Tanzanijoje beveik 18 milijonų gyventojų, o aštuoni dešimtadaliai jų — valstiečiai. Kaip išvaduoti valstietį iš skurdo, nuo alinančio rankų darbo, kaip išmokyti jį tiesti miestams prekinę žemės ūkio produkciją?

Tanzanijos valdžia siūlo valstiečiams bendro darbo kelią, pakvietė juos burtis į kooperatyvus. Taip atsirado kolektyviniai kaimai — „udžamos“. Dabar jų daugiau kaip aštuoni tūkstančiai. Kolektyviniuose kaimuose šiandien beveik devyni dešimtadaliai valstiečių.

Mvendapoje, už pusšimčio kilometrų nuo šalies sostinės Der es Salamo, gyvena truputį daugiau kaip 800 šeimų — beveik penki tūkstančiai žmonių. Eilės įprastinių molių pirkėlių, elektros linija, vandentiekio bokštas, ambulatorija, mokykla. Mums visa tai būtų kasdienybė, o Tanzanijos kaimo žmonėms — didžiausia naujiena.

Kiekviena šeima turi 5-7 akru žemės sklypą, kurį paprastai įdirba rankomis. Augina kukurūzus, soras, mėgina ryžius. Daugelis laiko ožką, paukščius. Tai vis saviems

jos spauda su pasitenkinimu perspausdina iš buržuazinių laikraščių įvairias insinucijas apie Tarybų Sąjungą ir išpuolius prieš ją.

Kinijos propagandistai neatmeta jokių metodų, stengdamiesi melagingai vaizduoti Tarybų Sąjungos vidaus ir užsienio politiką, iškreipdami diskusiją JT Generalinės Asamblėjos sesijoje, jie mėgina įpiršti savo visuomenei mintį, kad šios tarptautinės organizacijos tribūna neva pasidarė vieta, kur „smerkiamas Tarybų Sąjungos hegemonizmas“.

Irano ir Irakio konfliktą Pekino spauda nušviečia taip, kad susidarytų įspūdis, jog susidūrė Artimuju Rytų šalių ir Tarybų Sąjungos interesai. Kartu Pekino propagandistai visai mėgina ginti imperialistinę JAV politiką, teigdami, jog esą Jungtinės Valstijos laikosi nesikišimo linijos, tuo tarpu TSRS, girdi, mėgina pilti alyvą į ugnį Artimuosiuose Rytuose.

Visai tai rodo, jog Kinijos vadovybė kaip ir anksčiau laikosi antisocialistinių pozicijų, sudaro sąmokslą su reakcinėmis, imperialistinėmis jėgomis, kad bendromis pastangomis galėtų kurstyti priešikumą ir nesantaiką tarp šalių ir tautų. Tuo pat metu Pekinas, keldamas antitarybinį triukšmą, mėgina užmaskuoti savo hegemonistines užmačias, nukreiptas pirmiausia prieš Kinijos Liaudies Respublikos kaimynines — Azijos šalis, atitraukti Kinijos darbo žmonių dėmesį nuo tų didelių vidaus sunkumų, kuriuos pergyvena šalis.

TASS-ELTA

reikalams. Pardavimui augina riešutų, apelsinų, daržovių.

Visuomeniniai laukai kol kas nedideli: 65 akru apelsinmedžių ir riešutų giraitė. Bet už parduotus apelsinus ir riešutus gautų pinigų jau pakanka nusipirkti mineralinių trąšų, pasistatyti nedideį paukštidė.

Iš ekonomikos plėtotės nacionalinės kompanijos šiose apylinkėse veikiančio skyriaus Mvendapolės žemdirbiai nuomuoja sunkvežimius, autobusus, sandėlius grūdams, mineralinėms trąšoms laikyti.

Kiekviena „udžama“ daug kuo panaši į Mvendapolės kolektyvinį kaimą. Tai dar toli gražu iki šiuolaikinio kolektyvinio ūkio. „Udžamos“ tebevyrauja rankų darbas. Pagrindiniai valstiečio irankiai tebėra kauptukas ir ilgas, platus peilis — panga. Didelėje krašto dalyje visiškai nėra kelių, kas yra didžiausia kliūtis plėtotis mainams tarp miesto ir kaimo, bet kurių negalima žemės ūkio pažanga. Žymi dalis grūdų, medvilnės, vaisių, daržovių žūva, nes nėra vietose sandėlių jiems saugoti. Kaimas iš esmės dar nepradėtas elektrifikuoti. Labai trūksta žemės ūkio specialistų, mechanizatorių.

Šitai socialistinės orientacijos kritikai pabrėžia, kad reikėjo, girdi, paremti pirmaisiais nepriklausomybės metais kaimo atsiradusius vietinius fermerius, — antraip sakant buožas — ir žemės ūkio produktų gamybos reikalai bemat būtų pradėję gerėti. Bet toks kelias vestų į šimtų tūkstančių vargingų valstiečių galutinį nuskurdimą. „Udžamos“ šiandien dar negali pasigirti prekinę produkcija, bet jos jau išvadavo Tanzanijos valstietį nuo buožas priespaudos, tarpininko ir lupikautojo savivalės. Kolektyviniai kaimai dar nepadarė didesnio darbo našumo, bet jie jau moko Tanzanijos valstietį pažinti bendro darbo pranašumus.

Dar vienas argumentas „udžamų“ naudai. Tūlas bažnyčios veikėjas, toli gražu nepritariantis socialistinei orientacijai, pasakė, „turtingoje“ Kenijoje žmonės nuolatos miršta iš bado, „skurdžioje“ Tanzanijoje šito jau niekad nebus.

L. Girėnas

TRUMPAI

— Senato biudžeto komitetas sutiko su prez. Reagano užmačia apkarpyti biudžeto deficitą 1982 metais iki \$36.4 bilijono, o tai yra, \$2.3 bilijono daugiau, negu prezidentas galvojo apkarpyti.

— Statistikos duomenimis, 1980 metais algų vidurkis padidėjo 6.8 procento, tuo tarpu infliacija — 12.6 procento.

— Užpraiečiais metais buvo 1.5 milijonai neščių moterų, kurių 30 procentų baigė nėštumą abortais. Ir daugiausia jų, abortus darė spaudžiamos ekonominių nepreteklių.

— Susirinkę Vašingtone konferencijon apie 500 konservatorių aktyvistų džiaugėsi kad dabar Amerika pasidarys konservatyvi ir religinga šalimi.

— Buvęs prez. Carteris Princeton universitete prisipažino, kad jis nebuvo toks efektyvus prezidentas, kokiū turėjo būti. Jis kaltino spaudą, kuri jam traukdžiūsi.

Vilniai, 1981 balandžio 2

PAVOJAUS SIGNALAS

I Baltuosius rūmus atėjusi administracija savo veikloje pradėjo kartoti klaidas, už kurias buvęs prezidentas sumokėjo išėjimu iš posto, kadangi antrajam terminui amerikiečiai jį rinkti atsisakė. Tarp Carterio darytų klaidų, kurias kartoją dabartinis prezidentas užsienio politikoje, yra sumanymas apginkluoti Vakarų Europą neutronine bomba. Dabartinis Pentagono šeiminkas K. Veinbergeris pareiškė, kad Jungtinės Valstijos vėl galvoja apie neutroninio ginklo gamybą. Pentagono šeiminko pareiškimas sukėlė ant kojų visą žmoniją. Didelė pasipiktinimo banga nuriedėjo per Vakarų Europą. Dar didesnė, negu ta, kuri privertė Vašingtoną kuriam laikui atidėti neutroninio ginklo gamybą ir ketinimus jį dislokuoti Vakarų Europoje.

Kaip žinoma, Anglijos vyriausybė pastaraisiais metais stengdavosi pirmoji paremti kiekvieną militaristinę Vašingtono šūki. Dabar Londone laikomasi santūriai. Šalies spauda vengia komentuoti K. Veinbergerio pareiškimą, o oficialusis Londonas pareiškė, kad nesakysias savo nuomonės, kol amerikiečiai "šio klausimo visuomę neapatars su savo sąjungininkais".

Vakarų Europos šalių vyriausybės, kurias Vašingtonas laiko sąjungininkėmis, yra šokiruotos. Joms nesuprantama, kodėl naujoji Baltųjų rūmų administracija elgiasi taip, kaip "sąjungininkui" nedera. Vakarų Europos apginklavimas neutroniniu ginklu yra pavojingas ne tik Tarybų Sąjungai, kitoms socialistinėms šalims, bet ir pačiai Vakarų Europai. Tai supranta šio kontinento gyventojai, tai žino ir Vakarų Europos valstybių vyriausybės.

Neįmanoma palaužti liaudies valios

Čilės diktatorius Pinočetas ir tie imperialistiniai, visų pirma Amerikos, sluoksniai, kurių parama įgalina fašistinę režimą Čilėje išlaikyti valdžioje, deda visas pastangas, kad įtikintų pasaulio visuomenę, jog esą šioje šalyje vyksta "demokratizavimo procesas". Bet jokios propagandinės jų gudrybės ir klasotės negali juodo pavaizduoti baltu. Daugelis net Vakarų buržuazinės spaudos organų priversti konstatuoti, kad Čilė tebėra labai žiauraus teroro šalis. "Čia, kaip ir anksčiau, — rašo Italijos laikraštis "Korriere della sera", — visiškai nėra elementarių teisių ir laisvių.

Kiekvienas čilietis bet kuriuo metu gali tapti represijų auka dėl mažiausio įtarimo "nepatikimumu". Policija gali sulaukyti bet kurį žmogų, niekam to nepranešusi. Jis tiesiog dingsta ir viskas. O jeigu jis vėl pasirodo, tai visiškai gali būti, kad dėl kankinimų jis jau atsidūrė ties mirties slenksčiu".

Pinočeto kalėjimuose politiniais motyvais jau buvo kalinama 30 tūkstančių čiliečių. Daugiau kaip 30 tūkstančių iš jų buvo sunaikinti fiziškai. Kalėjimai ir koncentracijos stovyklos kaip ir anksčiau perpildytos. O nuo šių metų pradžios šalyje griebiamasi dar žiauresnio teroro ir represijų. Pagrindinį smūgį fašistinai budeliai nukreipia prieš priekinę Čilės darbo žmonių būrį — darbininkų klasę ir jos profsąjungų lyderius. Neseniai suimti Manuelis Bustosas ir Alemiras Gusmanas —

Vilnius, 1981 balandžio 2

sybės. Užtat niekas nesupranta, kas leido Vašingtonui spręsti kitų tautų likimą, neatsiklausus jų nuomonės. Ir dabar apie Pentagono planus net NATO generolai sužinojo iš spaudos. Paskelbdamas sumanymą imtis neutroninio ginklo gamybos ir jo dislokavimo Vakarų Europoje, Pentagono šeiminkas pasieė panašiai, kaip valstybės sekretorius A. Haigas, kuris be jokio derinimo su sąjungininkais Vakarų Europoje demagogiškai pradėjo "kovos su tarptautiniu terorizmu" kampaniją. Tai rodo, kaip smarkiai militarizmas yra užgožęs Amerikos vadovų protą.

Kita vertus, Vašingtonas pabrėžtinai nori demonstruoti naujos Baltųjų rūmų valdžios diktatorišką elgesį. Girdi, mes grosime, o jūs šoksite, kaip panorėsime. Gyvenimas parodys, kaip bus ateityje.

Dabar Jungtinių Valstijų valdžia pasijuto nejaukiai, net pareiškė, kad galutinis sprendimas dėl neutroninio ginklo gamybos busias priimtas tik po "papildomų konsultacijų su sąjungininkais".

Kita vertus, neutroninės bombos gamybos ir jos dislokavimo Vakarų Europoje dalykas nėra lokalinis. Jis liečia visos žmonijos likimą. Juk prieš trejus metus Amerikos "vanagai", pasaulio visuomenės spaudžiami, buvo priversti atidėti neutroninio ginklo gamybos ir jos dislokavimo Vakarų Europoje klausimą į tolimą ateitį. Pabandė prasiurti — vėl sulaukė didžiulio pasipriešinimo. Tačiau niekas negali būti garantuotas, kad Pentagonas atsisakys neutroninio ginklo gamybos. Žmonija turi būti budri!

Apolinaras Sinkevičius

nacionalinio profsąjungų koordinavimo centro — didžiausio Čilės profsąjungų susivienijimo, kuriam priklauso maždaug milijonas žmonių, pirmininkas ir generalinis sekretorius. Santjage nusiaubtos vario ir rūdos pramonės darbininkų konfederacijos patalpos, daugelyje kitų šalies darbininkų centrų policininkai rengia gaudynes, suiminėja žmones.

Fašistai labiausiai bijo darbininkų klasės, žengiančios Čilėje stiprėjančio masinio pasipriešinimo judėjimo pirmosiose gretose. Kaip tik darbininkai duoda toną beveik kasdien Santjage ir kituose šalies rajonuose vykstančiose demonstracijose, kurių dalyviai reikalauja nutraukti represijas, atkurti demokratines laisves, išspręsti labai opias socialines ir ekonomines problemas. Kaip tik apie darbininkų klasę ir jos avangardines politines organizacijas, kurios vis aktyviau veikia, nepaisydamos labai sunkių pogrindžio sąlygų, telkiasi į kovą prieš antiliaudinį režimą visos patriotinės Čilės jėgos.

Čilės liaudis, neseniai pareiškė Čilės komunistų partijos generalinis sekretorius Luisas Korvalanas, turi visiškai teisę naudoti jėgą, kad apsigintų nuo fašistinio režimo smurto ir savavaliavimo. Kaip ir anksčiau Komunistų partijos tikslas — nuversti diktatūrą ir atkurti demokratiją. Pagrindinis mūsų politikos elementas, pabrėžė Čilės komunistų vadovas, — kova ir masių vienybės stiprinimas.

N. Cigiris

Jie kuria naują gyvenimą

[KALBA KAMPUČIJOS JAUNIMO ORGANIZACIJŲ PIRMININKAS S. DANAS]

Kai liaudies revoliucinė armija išvadavo mano šalį, prabėgo šiek tiek daugiau kaip dveji metai. Visi su siaubu prisimename kruvinosios Pol Poto ir Jeng Sario gaujos maoistinio eksperimento metus. Jo baisumus patyriau ir aš 1975 m. balandy, likus kelioms savaitėms iki Pnompenio universiteto teisės fakulteto baigimo. Diplomo taip ir negavau. Drauge su kitais studentais mane nuvežė į koncentracijos stovyklą Kompongiamo provincijoje. Polpotininkai mus kankino. Jiems nieko nereikė užduoti žmogų. Pakakdavo tik mažos "nuodėmėlės". Jei kas nors, iškankintas bado, dirbdamas suvalgydavo daržovę arba vaisių, mirtinai sumušdavo mūsų akyse. Kas vakarą iš stovyklos išvesdavo žmones ir netoliese nužudydavo — iš tamsos mus pasiekdavo šauksmas. Ligi šiol stebiuosi, kaip išlikau.

Išvadavus šalį, grįžau į gimtąjį miestą. 1979 m. jis buvo niūrus. Beveik nėra žmonių, dauguma namų sugriauta. Ekonomika, žemės ūkis beveik nustojęs egzistuoti. Popotininkai griovė pramonės įmones, naikino laukus, drėkinimo sistemas. Šalyje trūko maisto produktų, sėklų. Beveik visą derlių, išaugintą kampučiečių, siūsdavo į Pekiną. Žmonės suvargę, išgąsdinti.

Kampučijos nacionalinio gelbėjimo jaunimo asociacija pirmosiomis

po išvadavimo dienomis paragino vaikus ir merginas aktyviai prisidėti atkuriant tėvynę. Jaunimas karštai atsiliepė. Per tuos du metus padaryta daug. Drauge su vyresnieisiais mūsų organizacijos nariais dirbo laukuose, atstatinėjo miestus, pramonės įmones. Atitraukė bado pavojus, ir dabar kasdien gyvenimas šalyje šviesėja. Pradėjo veikti mokyklos, dėstytojai — mūsų asociacijos aktyvistai.

Aplink Pnompenį nebepamatysite nė vieno dirvonuojančio lauko. Tai didelis Pnompenio organizacijos nuopelnas.

Vienas iš uždavinių, kuriuos mums iškėlė Kampučijos nacionalinio gelbėjimo vieningasis frontas — visokeriopa stiprinti šalies gynybinę galią. Juk Pekinas neatsisakė planų mūsų šalyje atgaivinti budelių režimą. Polpotininkų gaujos dar puldinėja taikius kaimus, žudo žmones, atima derlių. Tailandas šioms banditams leidžia naudotis savo teritorija, joje kurti atramines bazes. Manome, kad tokia pozicija atitinka tik Kinijos hegemonistų ir imperializmo jėgų interesus.

Jaunimas stoja į ginkluotojų pajėgų gretas. Mūsų asociacijos nariai su ginklu rankose trauškina banditus. Visi neapkenčiame polpotininkų ir iki paskutinio atodūso pasirengę nuo jų apginti savo tėvynę.

Iš "K. T."

Apie sveikatą TUNKANTIEMS ŽMONĖMS PASISKAITYTI

Visi žmonės mėgsta, kad maistas būtų skaniai pagamintas. Bet skanus maistas ne visuomet yra racionalus. Norint pagaminti skanų maistą, reikia, kad jo sudėtyje būtų pakankamai riebalų, angliavandenių, druskos, o tai ne visuomet racionalu. Jei maistas visuomet skanus, tai jo daugiau ir suvalgome. Tokiais atvejais reikėtų labai limituoti kiekį, o tai jau nelengva. Maistas turi būti malonus, bet svarbiausia — dieta turi būti pilnavertė. Jos sudėtyje būtina baltymai, riebalai, angliavandeniai, vitaminai, mineralinės medžiagos, mikroelementai, prieskoniai. Neturėtų būti viršijama leistina angliavandenių ir riebalų norma, atitinkanti energetines žmogaus reikmes. Ilgalaikis per didelis angliavandenių kiekis racione yra cukraligės rizikos faktorius, o cukraligė savo ruožtu sąlygoje arteriosklerozę. Seniai žinoma, kad riebalų, ypač gyvulinių, perteklius skatina arteriosklerozės progresavimą. Ne mažiau svarbi ir maisto kokybė. Vidutinio amžiaus žmogus, dirbantis vidutinio sunkumo darbą, kasdien turi gauti 2,400-2,800 kal. energetinių maisto vienetų. Jeigu ši norma kasdien viršija 200 kal., per metus žmogus gali priaugti apie 8 kg svorio (200 kal. galima gauti suvalgius 25 g sviesto, 200 g liesos mėsos ar 100 g pieno). Dauguma žmonių mėgsta, kad maistas būtų pakankamai sūrus, o druska skatina apetitą, sulaiko vandenį, tuo pačiu didina svorį ir be to dar kelia kraujospūdį. Reikia įprasti saikingai valgyti. Šito meno reikia mokytis nuo jaunų dienų. Tėvai turi rodyti pavyzdį vaikams. Dažnai kalbama, kad nutukimas yra paveldėjimas. Iš dalies gal taip ir būna, bet dažniausia tai yra tėvų maitinimosi įprotis, persiduodantis vaikams. Yra nemaža šeimų, kur

užmirštama sena lotyniška patarlė — "Visa kas per daug — nereikalinga, kenkia". Reikia prisiminti ir Sokrato žodžius: "Žmogus gyvena ne tam, kad valgytų, o valgo tam, kad gyventų".

Deja, mitybai, dietologijai skiriama nepakankamai dėmesio. Gyvendami chemijos ir technikos amžiuje, gydytojai didžiausią reikšmę skiria vaistams, naujiems preparatams. Tačiau stebuklingų vaistų yra labai mažai. Tuo tarpu nutukimui ir jo sąlygojamoms ligoms gydyti labai efektyvi yra dieta. Šiuo gydymo metodu galima pasiekti nuostabių rezultatų. Suregulavus svorį iki normos, normalizuojasi kraujospūdis, angliavandenių apykaita, išnyksta arba žymiai sumažėja širdies nepakankamumas ir kiti negalavimai. Reikia pabrėžti, kad dauguma žmonių dar nepakankamai vertina mitybos reikšmę sveikatai. Ne visada vertina dietrapijos reikšmę ir dauguma gydytojų. Per mažai dėmesio skiriama šiai problemai mokant studentus institutuose, taip pat gydytojų tobulinimosi institutuose bei fakultetuose.

Nutukę dažnai tvirtina, kad jie nedaug ir net mažai valgo, o svoris nekrinta, bet auga. Taip nebūna. Mažai valgysi — svoris kris, o ne augsi. Karo metu žymiai sumažėjo arteriosklerozės ir jos komplikacijų.

Mitybos problemos turi rūpėti visiems, nes nutukimo liga yra socialinė problema. Išlaikyti normalų svorį yra nelengva, bet žymiai sunkiau yra sumažinti iki normos per didelį svorį. Tam reikia stiprios valios, ryžto, užsispyrimo, kantrybės. Bet tai suteikia realias galimybes ilgam gyvenimui su stipria širdimi ir šviesiu protu.

L. Aleknavičienė

5

O RANKOS TAI SURISTOS

Jau nekartą teko pastebėti, kad "veiksnių" spauda labai mėgsta pamėgžioti "didžiąją" amerikietiška spaudą-bandymu primesti savo nuomonę, pažymėti tik tuos faktus, kurie naudingi leidėjams, nutylėti ar net paprasčiausiai dezinformuoti.

Be abejonės: to pamėgždžiojimo galimybės yra labai nedidelės — tam reikėtų žymiai raštingesnių žmonių... Bet, kaip ten bebuvę tokios pastangos yra. Jų išdavoje — netgi deklaravimas apie savo "laisvę", ir, kad juokingiausia, "nepriklausomumą". Tai dar kartą parodė interviu, kurį "Amerikos balso" radijo stočiai davė Kanados "Tėviškės žiburių" savaitraščio redaktorius Pranas Gaida. Žinome, kad šis laikraštis yra palyginti didelis, kad jis mėgsta rašyti ne tik apie išeivijos, bet ir apie dabartinės Lietuvos gyvenimą. Apie Lietuvą, aišku, rašoma labai savotiškai...

Ką pasakė "Tėviškės žiburių" redaktorius?! Gal ir pats nevisai suprasdamas — daug įdomių dalykų.

Tarp kita ko, jis pareiškė:

— Mūsų rankos visiškai laisvos, nesurištos nei su viena grupe, nei su viena organizacija. Mes žiūrime į išeiviją kaip į vienetą ir rūpinamės jos gerove.

— ... Mes jokios cenzūros neturime.

Tiesiog sunku įsivaizduoti, kaip keliais sakiniiais galima išsakyti tiek daug netiesos. Juk "Tėviškės žiburiai", kaip ir kiti panašūs leidiniai, žymia dalimi finansuojami pasiturinčių skaitytojų arba globėjų.

Tai — egzistavimo pagrindas, ir ar gali būti laisvos rankos redaktoriaus, kurio alga ir laikraščio leidimas priklauso nuo mecenatų?! Be jokios abejonės — ne. Užtenka priminti seną patarlę: "kieno vežimė sėdi, to ir diraną trauk".

"Tėviškės žiburiai" sėdi pasiturinčių reaccionierių vežime — beje, jų tarpe nemaža klero atstovų, ir tai leidinį iš karto nudažo atitinkama spalva.

Cenzūra? Ją puikiausiai atlieka pats redaktorius, labai rūpestingai atrinkdamas tai, kas įtinka jo skaitytojų ir ypač mecenatų skoniui bei pažiūrėms.

Tokiomis sąlygomis negali būti nė kalbos apie savistovumą, objektyvią nuomonę. Ypač tada, kai

Dangus vienas — karalysčių daug

Dangus, visiems mums matoma, skliautu žemę gaubianti, erdvė. Religijoms tai — dievo, angelų ir gerųjų sielų karalystė. Kokia ji — kiekviena religija aiškina savaip.

Ankstyvesniuose raštuose krikščionių bažnyčia nurodo, kad dangaus karalystė prasideda už 135 km. Joje viešpatauja dievas tėvas Jahvė. Dangus yra sielų amžinos garbės vieta — lumen glorias.

Judėjų religija sukonkretina dievo karalystės supratimą. Esą dangus buvęs įkurtas 1631 m. po pasaulio sukūrimo. Prie 12 dangaus vartų stovi 60 milijonų angelų. Prieš patenkant į dangų, sielos išmaudomos 248 balzamo šaltiniuose. Po to apvelkamos 8 drabužiais, išaustais iš debesų. Ant galvos uždedami briljanto ir aukso vainikai.

Musulmonų religija taip pat pripažįsta dangaus karalystę. Joje viešpatauja islamo religijos dievas Alachas. Prie dangaus vartų žiba

6

rašoma apie Tarybų Lietuvą, rašoma iš anksto įsitikinus ir tuo bandant įtikinti skaitytojus, kad viskas ten bloga ir juoda.

"Tėviškės žiburių" redaktorius toliau pažymi:

— Man rodosi, kad išeivija nori informacijos kiek galint objektyvesnės apie Lietuvą, nori, kad laikraštis informuotų išeiviją apie tai, kas dedasi Lietuvoje... tik vienas vargas yra tas, kad sunku tą žinių gauti.

Ką gi, pirmąja šio teiginio dalimi abejoti netenka: išeivija, kur ji begyventų, tikrai nori informacijų, žinių apie dabartinę Lietuvą. Tą labai gerai liudija ir tai, kad i Jungtines Amerikos Valstijas, Kanadą, Vakarų Vokietiją keliauja labai daug Tarybų Lietuvos spaudos, neperiodinių leidinių.

Pačių įvairiausių kartų išeiviai lankosi Lietuvoje ir jos gyvenimą mato patys.

Tačiau minimo laikraščio redaktorius visiškai prasilenkia su tiesa, kai sako, kad jo laikraštis stengiasi pateikti informacijos apie Lietuvą: tai — ne informacija, o kokteilis, sudarytas iš prasimanymų, sumaišytų su faktais.

Tiek "Tėviškės žiburiai", tiek jų kolegos — kiti reaciniai leidiniai — nenori faktų ir tikros informacijos apie dabartinę Lietuvą — jie jų tiesiog bijo ir labai noriai, tiesiog entuziastingai spausdina šmeižtus apie Tarybų Lietuvą ir jos žmones. Tų redaktorių nuomone labiausiai "autentiški" atrodo tie prasimanymai ir paskalos, kurias Vakaruose skleidžia naujausios atplaišos iš Lietuvos — bėgliai, asmenys, Tėvynę palikę įvairiausiais būdais ir sumetimais.

Jų, suprantama, yra labai ne daug, ir kaip tik tai verčia ašaroti "Tėviškės žiburių" redaktorių dėl "informacijos" iš Lietuvos stokos.

Jau pati gandais ir paskalomis paremta "informacija", tai, kad reaciniai leidiniai nedrįsta naudotis tikraisiais šaltiniais puikiai rodo, kad tų leidinių redaktorių rankos yra tiesiog supančiotos.

Bet, kaip jau pradžioje minėjome, sekdami "didžiąją" spaudą, jie laikas nuo laiko mėgsta pakalbėti apie tai, ko visiškai neturi — savistovumą ir nepriklausomumą.

Kalbėti jiems juk niekas nedraudžia: svarbu, kad darytų kas liepiama.

Vladas Mikšys

veidrodžių sienos, kad neįteiktų šėtonai. Pats dangus susideda iš 7 skyrių. Vienas jų iš sodų, kitas iš upių, o tos upės iš pieno, geriausio vyno ir valyto medaus. Gražiausiuose rūmuose vyrai turės haremus su keturiomis žmonėmis. Poilsiaudami vyrai galės vaikščioti po visus skyrius. O ten rateliu suksis kukliais žvilgsniais šviesiaakės merginos, auksinėse lėkštėse ir taurėse bus visko, ko pageidautų širdis, kuo džiaugsis akys" (Kor. 43, 71) Ir taip bus per amžius.

Hindų religija mažiau aiškina apie dievo karalystę. Hinduizmas pripažįsta sielų persikūnijimą ar tai į žmogų, ar gyvulį. Tačiau, jeigu tikintysis pasiekia tobulybę — mokšą (išsigelbėjimą), jo siela nepersikūnija, o patenka į dangaus gyventojų — dievų Brahmos, Višnaus, Šyvo — kūną apvalkalą.

Teologai reikalauja dangaus karalystės tikėti. O tikėjimas — nėra tikras žinojimas. Dangaus karalystės yra iliuzinės. **Bronius Jauniškis**

Tarybiniai specialistai padeda Malio respublikai

Malio Respublika viena didžiausių Vakarų Afrikos šalių. Beveik pusę jos teritorijos užima dykumos ir pusdykumės. Tik aštuoni procentai tinka žemės ūkiui. Malis plyti tolokai nuo jūros. Čia dažnai siaučia sausras, todėl šalyje nuolat stinga maisto produktų.

90 procentų Malio gyventojų žemės ūkis — pagrindinis egzistavimo šaltinis. Žemės ūkis duoda daugiau kaip 40 procentų šalies bendrojo nacionalinio produkto, visas eksporto prekes. Eksportuojama medvilnė, arachisas, gyvuliai ir žuvis. Negausios šalies įmonės daugiausia perdirba žemės ūkio produkciją.

Malio liaudies demokratinės sąjungos partijos vadovybė, siekianti sukurti "nepriklausomą, nacionalinę, planuojamą ekonomiką, nacionalinės demokratijos valstybę", vienu pirmųjų uždavinių laiko įveikti žemės ūkio atsilikimą, atitekusį iš kolonijinės praeities. Malio vadovybės ekonominės politikos pagrindas — visokeriopai remti valstybinį sektorių visose ekonomikos srityse, o žemės ūkį plėtoti tradicinės bendruomenės pagrindu.

Pastaraisiais metais Malio vyriausybė ėmė kurti žemės ūkio organizacijas, kurių tikslas centralizuotai įsisavinti žemę. Valstiečiai ją nuomoja, perka iš valstybės kreditin darbinis gyvulius, žemės ūkio inventorių, trąšas. Jau pasiekta kai kurių laimėjimų, daugiau išauginama techninių kultūrų —

medvilnės, cukranendrių, kenafų. Tačiau svarbiausias uždavinys — Malio gyventojus aprūpinti grūdais — dar neišspręstas. Malio gyventojų pagrindiniai maisto produktai yra soros, sorgai, kukurūzai. Šios kultūros daugiausia auginamos valstiečių ūkiuose. Ryžius — apie 38 tūkstančius hektarų — auginą ir individualūs ūkiai, ir stambiausias šalies valstybinis ūkis "Ofis diu Nižer".

Praktikuoja ganyklinę gyvulininkystę — seniausias kai kurių Malio gyventojų etninių grupių užsiėmimas. Valstybė gyvulininkystę siekia padaryti vedančiąja ekonomikos šaka. Kuriamos veterinarijos laboratorijos, penėjimo fermos ir punktai, gyvuliai reguliariai skiepijami.

Kovai su sausra vyriausybė finansuoja nemažai žemių drėkinimo darbų. Statomos dvi stambios hidroelektrinės ir Sankaranio bei Bafingo upių užtvakos leis sudrėkinti 100 tūkstančių hektarų sausringų žemių.

Žemės ūkio gamybą plėsti padeda socialistinės šalys ir pirmiausia — Tarybų Sąjunga. TSRS padeda plečiamos iryginės sistemos valstybiniame ūkyje "Ofis diu Nižer", kur įsisavinta apie 9 tūkstančiai hektarų ryžių pasėliams. Tarybiniai specialistai padeda maliečiams gręžti šulinius sausringose šalies rajonuose.

Iš "Valstiečių laikraščio"

Žvėrys irgi turi savo teritorijas

Kiekvienas žvėris pasirenka sau miško, ežero, raisto kampelį, turtingą jo mėgstamo maisto atsargų. Bebrui reikia upelių, sruvenančių per baltmiškius, drebulynus, beržynus, karklynus. Kitaip jis nebūtų architektas ir nestatytų trobelių. Lūšiui ir vilkui mielos girių gūdomos, užgruvusios irštvos.

Liūto ir tigro medžioklinės valdos užima apie 20, stirnos — 5, elnio — 50 kvadratinį kilometrų plotą. Ūdrai pakanka nedidelės žuvingos upės atkarpos.

Viso gyvūnų gyvenamojo ploto dalijimas į teritorijas suteikia galimybę kiekvienai rūšiai išgyventi, tinkamai išnaudoti vietą ir gamtos gėrybes. Kaip žvėrys atskiria savo ir kaimynų teritorijas?

Ant medžių, akmenų, kelmų nėra rodyklių su užrašais, sakysim: "Šerno ažuolynas", "Briedžio pieva", "Zuikio daržas" ir t. t. Betgi pasienio "stulpai" — regimi ir neregimi — visur stovi. Po kadagiais, paparčiais, prie šaltinių kemsų, žilvičių tankumyne.

Meškos nuo maumedžių, kedrų, pušų nuplėšia luobą. Iš toli baltuojantys medžių kamienai skelbia: sustokite, prasideda lepečkojų karalystė. Čia medžioja, svečiuojasi, žvejoja maudosi meškos!...

Stumbras — senovės girių galiūnas. Atrodo jam nereikia rinktis teritorijos. Kas pamatys raguotą, barzdėtą "miškų jautį", tas, neatgaudamas kvapo, skuos už devynių mylių. Bet girioje ganosi ne vien stumbras. Kiekvienas kaimynas turi žinoti savo takus ir valdas, savo pievas ir ganyklas. Jas stumbrai žymi aštriais ganykais apibrozdindami medžius.

Teritorijos pažėklinimo būdai ir priemonės — įvairios. Aliaskos kotikų patinai valdų pakraštyje puola vienas prie kito lyg ketintų rimtai susipešti. Tačiau dar likus gerokam

tarpu, gula ant pilvo. Šliaužia paskutinius metrus, kol susiduria jų nosys. Dabar kiekvienas žvėrelis žino — toliau brautis nevalia. Tokiu taikiu ir įdomiu ceremonialu nustatomos kotikų teritorijos sienos. Kotikas kotikui lyg sako: būkime geri kaimynai.

Daugumas žinduolių, turinčių išvystytą uoselį, valdas ženklina kvapais. Kiaunės ir barsukai labiausiai pastebimos laukymėse, ties kelmiais, krūmais palieka stipraus kvapo analinių liaukų išskyrų. Didelės, perdien neapeinamos vilkų "valstybės". Bebegdami vilkai ties kiekvienu orientyru — akmeniu, stubriu, brūzgynu — pakelia koją... Taip atsiranda jų "pasienio stulpas".

Tiesiog magiškai žvėris veikia tiek matomi, juntami teritorijų ženklai. Girios gyventojų būstus, urvus, olas, guolius, "tualetus, valgyklas, miegamuosius ir vaikų kambarius" visados jungia išminti takeliai arba mažiau pastebimi praėjimai. Bet žvėrių maršrutai visomis kryptimis vingiuoja tik nuosavoje teritorijoje. Ties sveltomis sienomis jie nutrūksta.

Kartais "valstybės" girioje susigiminojoja. Tai atsitinka prie bendrų gėryklių. Šaltiniai, ežerėliai, upeliai — nelyginant "tarptautiniai vandenys". Čia, gali numalšinti troškulį būrys vienos rūšies gyvulių. Nesipešdami, nesivaidydami, išlaikydami orumą, mandagumą ir griežtą eilę. Faskni ateina kiti žvėrys.

Paprastai teritorijos saugomos tik nuo tos pačios rūšies gyvūnų. Stumbras savo ganyklon neįsileis kaimyno stumbro. Briedis — kito briedžio, vilkas — giminaičio iš gretimo raisto.

L. Grudzinskas

Vilnis, 1981 balandžio 2



Elektrėnai plečia valdas

1960-ųjų vidurvasarį netoli Vievio miestelio, kuris įsikūręs pusiau-kelyje tarp Vilniaus ir Kauno, suburgė traktoriai. Šiauriniame Punkino ežero krante ekskavatoriai iškasė pirmuosius žemės kaušus gyvenamųjų namų pamatams. Prasidėjo naujos gyvenvietės Lietuvoje statyba. Kol kilo pirmieji blokai, penkiaaukščiai, visa respublika rinko jai vardą.

Praėjo dvidešimt metų. Važiuojant Vilniaus-Kauno autostrada, jau už kelių dešimčių kilometrų matosi trys dryžuoti kamieniai. Tai — Lietuvos V. Lenino valstybinė rajoninė elektrinė — pati didžiausia Pabaltijyje. Ji per metus pagamina tiek elektros energijos, kiek visos kitos respublikos elektrinės drauge paėmus. Šalia elektrinės išaugusi gyvenvietė žmonės pavadino Elektrėnais. Pavadino todėl, kad joje gyvena elektros gamintojai. Tačiau laikui bėgant, šis pavadinimas įgavo savo tiesioginę — šviesos miesto — prasmę.

Ir iš tikrųjų, kada užsukti į Elektrėnus, gėrisi tiesiomis plačiomis gatvėmis, šviesose skendinčiomis parduotuvėmis, mokyklomis, tvirtai tiki elektrėniškių ryžtu paversti Elektrėnus pačiu gražiausiu, pačiu laimingiausiu socialistiniu miestu. Ir ką bedarytų šio miesto gyventojai, viską jie daro gražiai, tvirtai ir ilgam. Visiems tarsi persidavę elektrinės direktoriaus, Socialistinio Darbo Didvyrio Prano Noreikos charakteris, kuris nuolat pabrėžia, kad "Elektrėnuose viskas turi būti geriausia..."

Tai ne pasigyrimas arba egoizmas. Tai — gyvenimo etalonas. Nutarė direktorius pastatyti elektrinės darbininkams sanatoriją, kurią gali pėsčiomis nueiti po darbo. Šiandien tai geriausias profilaktoriumas Lietuvoje, o kaskadinės vandens maudyklės sutraukia žmones ir iš kitų miestų. Pasistatė elektrėniškiai atrakcionus vaikams, kur neretai taip pat krykštauja mažyliai iš Vilniaus, Kauno, kitų miestų. Elektrėniškiai pirmieji respublikoje įsigijo dirbtinio ledo čiuožyklą. Po darbo, laisvalaikiu triūsė

visas miestas. Dideli ir maži. Šiandien treniruotis čia važiuoja visi Lietuvos žiemos sporto mėgėjai.

Elektrėnuose tėra tik vienas milijonų pareigūnas. Ir taip teigia miesto vadovai, turėti daugiau milijonų atstovų čia visiškai nėra reikalo. Žmonės gyvena darniai, kaip sakoma, ranka rankon. Na, o pats didžiausias nusikaltimas būna tada, kai vaikai susigundo svetimo sodo vaisių paragauti.

— Priprato mūsų žmonės, — sako Elektrėnų vykdomojo komiteto pirmininkas Edvardas Paulauskas, — gyventi viena darnia šeima. Todėl ir renginius stengiamės ruošti tokius, kuriuose galėtų visi dalyvauti.

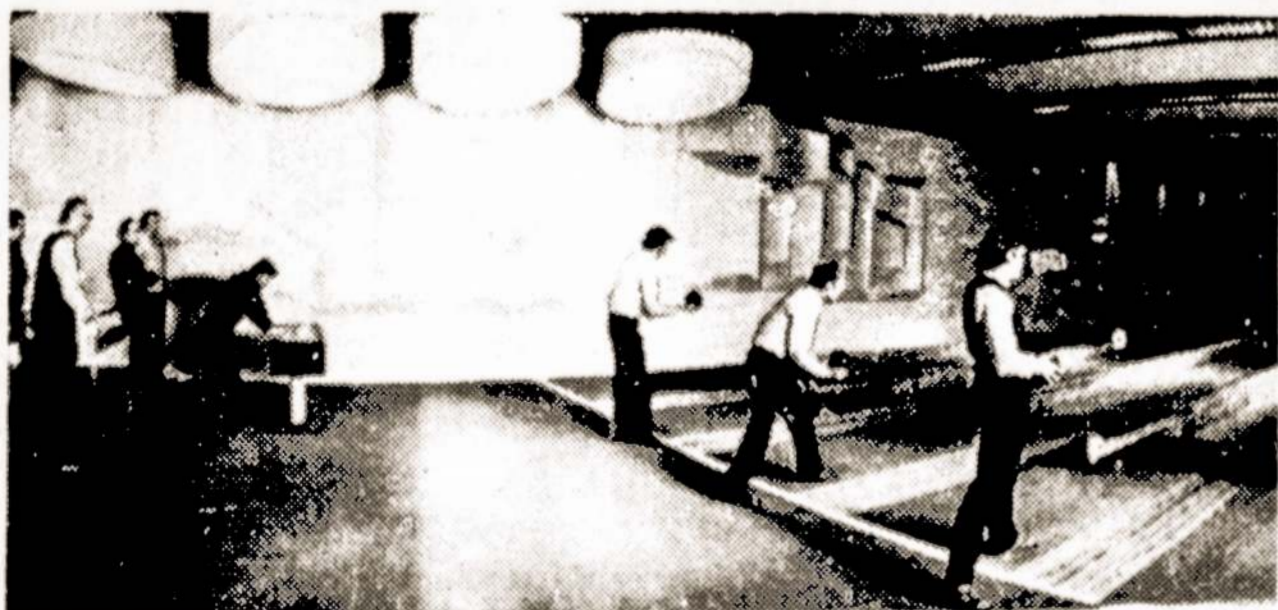
Šiandien plačiai žinomos gražios Elektrėnų gyventojų tradicijos: Naujuosius metus jie drauge sutinka miesto aikštėje. Nelengva būna patekti į pirmosios vidurinės mokyklos kiemelyje rengiamus literatūrinius vakarus. Knygų herojų teatralizuoti teismai nepalieka abejingų nė vieno žiūrovo. Iš visos Lietuvos suvažiuoja sportininkai į kiekvieną rudenį rengiamą bėgimą aplink Elektrėnų mačias. O kiek džiaugsmo suteikia darželinukų palydos į mokyklą. Jau pats faktas, kad jos rengiamos stadione, daug ką pasako.

Ir štai Elektrėnuose vėl suburgė traktoriai. Vėl kyla naujų gyvenamųjų namų sienos. Netoliese, ant Kronių upelio, netrukus prasidės Kaišiadorių hidroakumuliacinės elektrinės statyba. Jos darbininkus nutarta apgyvendinti Šviesos mieste, mieste, kuriame 2000-aisiais metais gyvens 22 tūkstančiai žmonių.

Besiplečiantis miestas turės naują visuomeninį centrą. Konkursą, paskelbtą jo statybos projektui paruošti, laimėjo kaunietis architektas Henrikas Zukauskas. Vėl kils naujos parduotuvės, kino teatrai, vidurinės mokyklos, vaikų darželiai, kultūros namai.

Elektrėniškiai toliau rašo savo socialistinio Šviesos miesto metraščių. **A. Degutis**

BOWLING ELEKTRĖNUOSE



Šiandien Elektrėnuose, įsikūrusiuose pusiau-kelėje tarp Vilniaus ir Kauno, yra visa, kas reikalinga miesto gyventojui: erdvios parduotuvės, kultūros namai, ligoninė ir poliklinika, vaikų darželiai ir lopšeliai, prekybos centras, buitinio aptarnavimo kombinatas. Miesto vadovai stengiasi sudaryti žmonėms kuo geresnes sąlygas dirbti, ilsėtis. Neseniai Elektrėnuose pradėjo veikti vienas geriausių Lietuvoje 200 vietų sveikatos kompleksas — profilaktoriumas ir reabilitavimo centras, kur darbininkai pailsi, atgauna jėgas.

Nuotraukoje: elektrikai žaidžia kėgliais. **V. Gulevičiaus** nuotrauka
Vilnis, 1981 balandžio 2

Nauja gydykla Druskininkų kurorte



Naujosios gydyklos vaizdai.

Druskininkų kurortas atvėrė naują savo istorijos puslapį: atidaryta didžiausia šalyje fizioterapijos gydykla. Ėmė pulsuoti nauja kurorto širdis.

Daug kartų rekonstruotoms, tobulintoms senosioms gydykloms jau sunku buvo pakelti išaugusio kurorto reikalavimų našta. Nors procedūros buvo atliekamos minutės tikslumu, kiekviena darbo diena kaip įtempta styga. Todėl naujosios fizioterapijos gydyklos atidarymas čia dirbantiems ypač reikšmingas ir laukiamas. Gydyklų vyriausiasis gydytojas Algirdas Martinus ir visas kolektyvas pastarosiomis savaitėmis neskaičiavo darbo valandų. Finišo tiesioji visada sunkiausia.

Naujoji gydykla dar neveikia visu pajėgumu. Sudėtingam organizmui būtinas visų jo funkcijų suderinimas.

Jauki betono plastika sustabdo dar prie įėjimo. Viduje pasitinka erdvė, pripildyta formų ir spalvų harmonijos: žaismingos betono klostės laiptų trasoje, šviesos ir šešėlių žaismas lubose, primenančios gintaro vėrinis stiklo puošmenos. Į ką beatsiremtų žvilgsnis, pajunti lengumą ir skaidrumą. Jauki aplinka sukuria nuotaiką, kurioje blėsta visa, kas slegia, neramina, ir imi jaustis žvaliau.

Sešeri metai prabėgo nuo to laiko, kai džiaugėmės šių rūmų maketu. Tada jis atrodė kaip dailus, trilapį dobilą primenantis žais-

liukas. Dabar — ramus, didingas rūmas. Visi trys "dobilų lapai" — vonių galerijos, — sujungti erdviu vestibuliu. Projekto autoriai Aušra ir Romualdas Šilinskai, dailininkė vitražistė — Irena Lipienė. Projektą kūrė "Sojuzkurortprojekto" Lietuvos filiale, o statė Druskininkų statybos valdyba. Statybos aikštelėje tam tikrose formose buvo liejamos perdengimų plokštės ir sienų kolonos. Paskui sinchronizuo-tais domkratais keliamos aukštyn.

Jei taip galima pasakyti, statyba vyko iš viršaus į apačią. Daug išradingumo parodė statybos aikštelės viršininkas Juozas Dulaitis. Jis tvirtina, kad visi statę šias gydyklas dirbo kūrybinį darbą.

Kurortologai kartu su architektais daug padarė, kad ir gydytis žmogui šioje aplinkoje būtų patogiu. Kai pradės veikti visa vandens vonių gydykla, vienu metu procedūras priims 450 žmonių. Veiks ne tikta perlinės, angliarūgštinės, deguoninės, vaistažolių vonios, bet ir gydomieji dušai, baseinas, kaskadinės maudyklės. Sąlygos gydymuisi sudarytos tokios, kad žmogus gautų kompleksiską, maksimalią sveikatingumo dozę.

Sakoma, devynios dešimtosios žmogaus laimės priklauso nuo jo sveikatos. Todėl labai simboliška, kad šie rūmai, tokie jaukus ir patogūs, skirti tausoti ir atitaisyti žmonių sveikatai, arba kaip poetas pasakytų — gražinti laimę.

V. Bogušienė

ŽALIUOJA SVOGŪNAI

Batniavos tarybinis daržininkystės ūkis daržoves augina išties metus. Vien per pirmąjį naujojo penkmečio metų mėnesį daržovių augintojai Kauno miesto valgykloms bei vaikų darželiams pristatė beveik dešimt tonų svogūnų laiškų. Ketvirtą hektarą, dengtame stiklu, pasodinta agurkai ir pomidorai.

Ūkis Kaune pasistatė specialią parduotuvę "Ridikas". Joje kauniečiams parduojamos daržovės ir gėlės.

DAILININKO GIMTINĖJE

Mažeikių rajono Dapšių kaime, dailininko C. Kontrimo gimtinėje atidaryta parodų salė. Suremontuotoje C. Kontrimo gimtojoje sodijoje sienas papuošė paveikslai. Čia eksponuojama keletas C. Kontrimo, J. Švažo, M. Ostrausko, B. Valantinaitės-Jokūbonienės kūrinių.

TAI BENT ŠEIMYNA

Šimtąjį gimtadienį su dideliu būriu vaikų, anūkų, proanūkių ir proproanūkių atšventė Tirkiliškių kaimo gyventoja Marijona Čibirkinė. 84 žmonės — tokia šios vienos seniausių rajone gyventojos vaikų ir anūkų šeimų šeimyna.

A. LAURINČIUKAS LAUREATAS

TSRS rašytojų sąjungos valdybos sekretoriatas įsteigė kasmetines A. Tolstojaus premijas už meninius publicistinius kūrinius tarptautine problematika.

Paskelbti 1980 metų šios premijos laureatai. Jų tarpe "Tiesos" vyr. redaktorius A. Laurinčiukas, kuriam A. Tolstojaus premija paskirta už knygas "Trečioji dolerio pusė", "Varinė saulė", "Juodasis kraujas".

Apie Vilniaus Aušros vartus

Vilniaus Aušros vartai — vienas idomiausių ir svarbiausių istorinių, kultūrinių ir religinių monumentų ne tik Vilniuje, bet ir visoje Lietuvoje, glaudžiai susijęs su valstybės ir ypač jos sostinės istorija.

Kaip žinome, dauguma viduramžių miestų, kad apsaugotų nuo dažnų priešų puldinėjimų, statėsi gynybines sienas. XV amžiuje, nugalėjus kryžuočius, Lietuvai grėse totorių įsiveržimo pavojus, todėl Vilniaus miestiečiai kreipėsi į didįjį kunigaikštį Aleksandrą, kad leistų aptverti miestą gynybine mūro siena. Leidimas buvo gautas, ir didysis Kunigaikštis pavėdė Vilniaus vaivada Mikalojui Radvilai užymėti ribas, kur turi eiti siena ir kur turi būti išmūryti vartai. Gynybinės miesto sienos statyba užtruko beveik 20 metų ir buvo baigta 1522 m. Taip visas miestas tapo apjuostas mūro siena, kurioje buvo devyneri vartai.

Kodėl dabartiniai Aušros vartai buvo taip pavadinti, kol kas tiksliai nežinoma. Tik žinoma, kad miesto sienos vartai neturėjo nieko bendro nei su religija, nei su dvasininkais. Kai siena nustojo karinės-gynybinės reikšmės, vartų bokštai stovėjo tušti arba buvo panaudojami kitiems reikalams.

Aušros vartuose įsikūrė vienuoliai — bėšiejai karmelitai, kurie į Lietuvą atsikraustė XVI a. pradžioje. Karmelitams buvo atiduota šalia vartų esanti Teresės bažnyčia, prie kurios buvo vienuolyno patalpos, besijungiančios su Aušros vartais.

Anksčiau kiemų sienų arkose, nišėse paprastai būdavo pastatoma kurio nors šventojo statulėlė arba pakabinamas jo paveikslas. Toks šventasis buvo laikomas na-

mų globėju, saugančiu gyventojus nuo pikty dvasių. Tokius globėjus turėjo ir miesto sienos vartai. Virš Aušros vartų angos buvo Marijos paveikslas. Vienuoliai karmelitai, įrengę vartuose koplyčią, ėmė skelbti, kad šis paveikslas stebuklingas, ir ragino gyventojus melstis prie šio paveikslo, rinkti aukas koplyčiai. Apie tai mes sužinome iš vienuolio karmelito Hilarijono knygelės, kuri buvo išspausdinta 1761 metais, su Aušros vartų paveikslo ir stebuklų aprašymu.

1927 metais, atlikus paveikslo konservaciją, paaiškėjo, kad jis tapytas ant ažuolinių lentų, apdengtas sidabrinu apkaustu. Popiežius leido karūnuoti Aušros vartų madoną brangia karūna. Nustatyta, kad paveikslas tapytas renesanso laikais, XVI a. antroje pusėje ir tikriausiai sukurtas specialiai miesto sienos vartams. Konservacijos metu buvo pastebėta, kad madona labai panaši į karaliaus Žygimanto Augusto žmoną Barborą Radvilaitę. Kilus įtarimui kad Aušros vartų koplyčioje kabo ne Marijos, o B. Radvilaitės portretas, dvasininkai ėmė tai neigti, manydami, kad tai pakenks tariamam paveikslo šventumui. Mat jiems reikėjo įtvirtinti liaudyje pamaldumą, prietaringumą, turėti iš to naudos. Ilgainiui vis mažiau ėmė tikėti vienuolių karmelitų sugalvotais prasimanymais.

Aušros vartų madona — didelės meninės vertės kūrinys. Apie stebuklus jau seniai nieko nebegirdėti. Šių dienų kunigai drovisi skelbti tokius stebuklus, kokius XVIII a. surašė karmelitas Hilarijonas.

Aušros vartai — tai idomus praeities paminklas, susijęs su Vilniaus istorija. V. Markevičius

KOMFORTAS IR KOKYBĖ



„Kauno baldų“ susivienijimo meistrų pagamintus baldus dažnai pamatysi daugelyje butų. Šis kolektyvas taip pat gamino baldus Kremliiaus suvažiavimų rūmams, Lenino memorialui Uljanovske, viešbučių kompleksui Izmailove, kur gyvena Olimpiados-80 svečiai.

Kauno baldininkų gaminiai gražūs, ištaigingi. O svarbiausia — jie puikios kokybės. Už sėkmingą planinių užduočių ir socialistinių išpareigojimų įvykdymą „Kauno baldų“ susivienijimas keturis kartus buvo sąjunginio socialistinio lenktyniavimo nugalėtojas, prie jo vėliavos prisegtas „Garbės ženklas“ ordinas.

Nuotraukoje: viena „Kauno baldų“ susivienijimo naujovių — svetainės kompleksas „Putinas“.

GARGŽDIEČIAI MYLI

Ritmingai dirba Gargždų įmonės. Į statybinių medžiagų kombinatą kas rytą skuba darbininkai, skuba ir į kitas.

Savaitgaliais pagyvėja gražūs kultūros namai. Laisvalaikį jauni žmonės praleidžia ir „Minijos“ kino teatre, bibliotekoje, sporto salėje ar stadione.

Per pastaruosius 25 metus šiame mieste įvyko daug gražių permainų. Nuolatos statomi gyvenamieji namai, visuomeniniai pastatai. Gausu želdinių. Puiki Minijos parkrantė. Jaukus parkas. Gatvėse švaru. Tvarkyti jas padeda gyven-

SAVO MIESTĄ

Tojai. Talkų metu jie sodina medelius. Antai švenčiant 35-ąsias Pergalės metines parke buvo atidengtas paminklinis akmuo. Karo veteranai čia pasodino daug jaunų medelių.

Parko pakraštėje stiepiasi ir kitas jaunuolynas. Šie medeliai pasodinti pernai. Čia paisėti dažnai ateina močiutės su anūkais. Juos moko mylėti gamtą, pagerbti karių kapus.

Gargžduose dar yra daug individualinių namų. Sodybos gražiai tvarkomos. Rengiami konkursai. Iš pavyzdgingiausių šeiminių galima pasimokyti, kaip sutvarkyti aplinką, kurioje būtų jauku gyventi.

Lietuva automobilių avarijomis nuo Amerikos neatsilieka

Amerika automobilių avarijomis garsi šalis. Kasdien jų įvyksta šimtai ir tūkstančiai greitkeliuose, vieškeluose ir miestų gatvėse. Lietuvoje gal tiek daug neįvyksta. Ten ir šalis mažesnė, bet daugėjant automobilių nuo Amerikos neatsilieka, nežiūrint kad ten neatsargūs vairuotojai daug labiau baudžiami, negu čia. O tai vyksta dėl to, kad ir ten automobilių darosi jau per tūrštą. Pavyzdžiui, vien tik nuosavų automobilių ir motociklų Lietuvos gyventojai netrukus turės puse milijono. Kasmet vis daugėja ir keleivinio, tarnybinio, krovinio transporto. Ir štai, kaip rašo laikraštis „Tiesa“, 1980 metais respublikoje įvyko net 6,192 autoįvykiai, kuriuose 6,192 žmonės žuvo ir 4,730 buvo sužeisti.

Kas dažniausia Lietuvoje sukelia avarijas, kokios pagrindinės jų priežastys? Dėl visų rūšių transporto priemonių vairuotojų kaltės praėjusiais metais vyko 4,186 avarijos, kuriose žuvo 425 žmonės ir 3,084 buvo sužeisti. Liaudies ūkių transporto vairuotojai padarė 1,383 avarijas. Individualaus automoto transporto savininkai pernai buvo kalti dėl 2,803 autoįvykių, kuriuose 240 žmonių žuvo ir 1,928 buvo sužeisti. 206 avarijų kaltininkai buvo dviratinkai — 38 žuvo ir 180 sužeisti.

1980 metais padaugėjo autoįvykiuose nukentėjusių vaikų — 612 sužeista ir 60 žuvo. Šių nelaimių priežastys įvairios: neapgalvotas

skubėjimas, neatidumas, per didelis pasitikėjimas savo igūdžiais, bendros eismo kultūros ir eismo taisyklių žinojimo stoka.

Kas ketvirtas autoįvykis respublikoje užregistruotas dėl pėsčiųjų kaltės. Juose žuvo 261 pėsčiasis ir 1,301 sužeistas. Dažniausia eismo nelaimėse pėstieji nukentė dėl išsiblaškymo, lengvabūdiškumo, neapdairumo, nedrausmingumo ar nemokslinumo. Dažniausia užvažiujama ant pėsčiųjų, kai jie eina per gatvės važiuojamąją dalį draudžiamose vietose, kai eina per gatvę degant raudonam šviesaforo signalui, užvažiujama ant pėsčiųjų, einančių nereguliuojamose pėrėjose ir sankryžose, išeinančių į gatvę prieš arti važiuojantį transportą. Dėl neblaivių pėsčiųjų kaltės buvo 15,8 proc. nelaimių.

Tarp vairuotojų daugiausia avarijų 1980 metais padarė individualių automobilių savininkai — 2,057. Beje, šių automobilių respublikoje yra daugiau kaip 235,000. Daugiau kaip 26 proc. visų autoįvykių būna dėl leistino greičio viršijimo ar nemokėjimo pasirinkti saugų greitį sudėtingose kelio atkarpose ir sudėtingomis sąlygomis. Ne paslaptis, kad, vairuodami savo automobilį, žmonės dažnai galvoja ne apie esamą eismo situaciją, o visai apie kitką.

Vadinasi, ir Lietuvoje su automobiliais takelės maždaug tokios pat, kaip čia Amerikoje. S. J.

Tėvų žemei dovanotos gėlės

Reto grožio gėlė orchidėja. Bet reta ši gėlė ir daugelio Europos šalių oranžerijose. O štai Ziežmaruose, Kaišiadorių sodininkystės tarybinio ūkio gėlininkystės brigados brigadininkui agronomui Pranui Puidokui patikėtuose šiltnamiuose, šiemet atsirado ištisa kolonija orchidėjų sodinukų.

Kaip orchidėjos pateko į Lietuvą, kaip įleido šaknis Ziežmaruose?

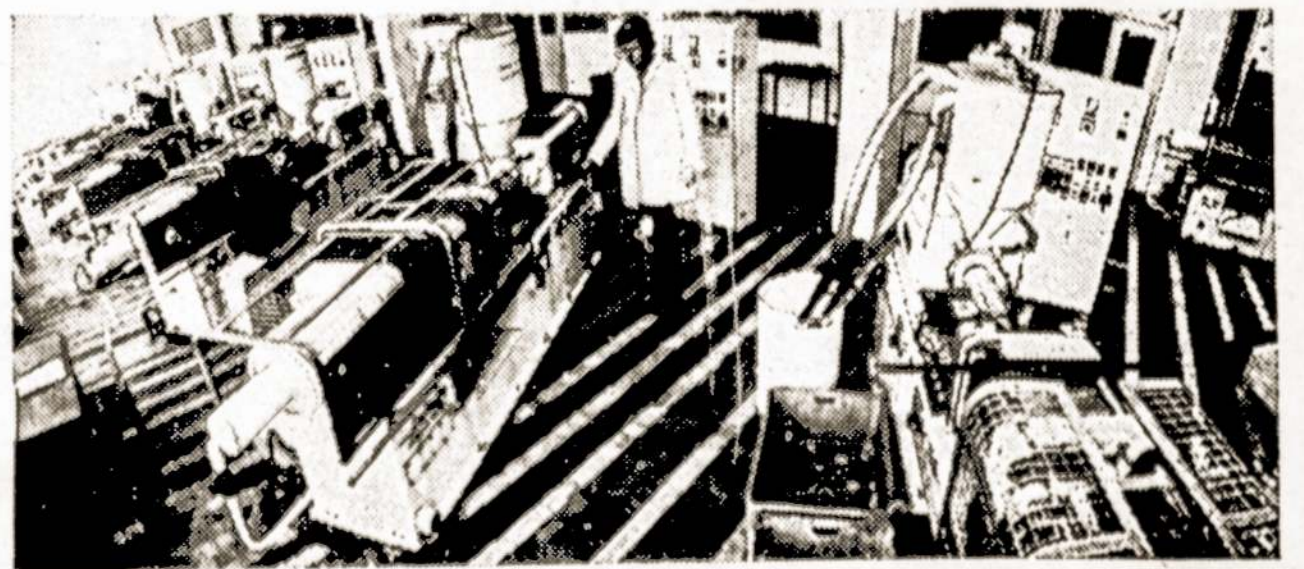
Ne kartą lankydamsi tėvų žemėje, pamačiusi, kaip gražėja ir puošiasi gėlynais gimtoji Lietuva, išėvė Zita Rudvalienė, gyvenanti JAV, Kalifornijoje, ir besiverčianti orchidėjų auginimu, paporo savo Tėvynei padovanoti šių gėlių. Z. Rudvalienė pati išvedė kai kurias naujas orchidėjų rūšis, pavadinusi

jas tėvų žemę primenančiais vardais „Lietuva“, „Palanga“, „Neringa“.

Daugiau kaip šimtas iš Kalifornijos atkeliavusių orchidėjų šakniastiebių pateko jauno, gabaus specialisto, gėlių žinovo P. Puidoko vadovaujamos brigados globon.

P. Puidokas stengiasi iš toli atkeliavusias įvairaspalves orchidėjas greičiau išplatinti po visą respubliką. Jis lankėsi pas estų gėlininkus, domėjosi Kijevo botanikos sodo darbuotojų patyrimu.

Rūpestingų rankų globojami orchidėjų šakniastiebiai Ziežmaruose gerai leidžia šaknis. Šios gėlės ne tik gražios. Pamerktos į vazą vėsesnėse patalpose jos išlaiko net iki dviejų mėnesių.



Kauno endokrininių preparatų gamykla ką tik atšventė savo dešimtmetį, tačiau jos vardas jau plačiai žinomas šalyje. Vien pernai ji patiekė 10 milijonų flakonų insulino, 750 tūkstančių flakonų heparino, apie 40 milijonų įvairių ampulių. Kauniečiai pirmieji šalyje pradėjo gaminti akių lašus lašintuvuose.

Įmonėje įsikūrė TSRS medicinos mokslų akademijos Eksperimentinės endokrinologijos ir hormonų chemijos instituto filialas. Glaudžiai bendradarbiaujant su mokslininkais, plečiama gaminamų vaistų nomenklatura, didinamas jų efektyvumas.

Nuotraukoje: specialių ampulių ceche.

A. Sabaliausko nuotr. Vilnis, 1981 balandžio 2

UTENOS RAJONE UŽPALIUOSE

Kilnojamosios mechanizuotos kolonos betonuotojų grandis vienuoliktąjį penkmetį pradėjo naujo aštuonbučio namo centrinėje Utenos rajono Užpalių kolūkio gyvenvietėje pamatais.

Šis namas statomas specialiai vietinės vidurinės mokyklos mokytojams, nes seni namai, kuriuose jie gyveno, šalia naujos vidurinės mokyklos atrodo mažiau nei kukliai. O mokykla čia pastatyta didžiulė ir graži — erdvios, šviesios klasės, sporto salė, netoli stadionas. Kilnojamosios mechanizuotos kolonos statybininkai pastatė ją dešimtajame penkmeteje. Apskritai dešimtas penkmetis kolūkiui ir užpalių gyvenvietei buvo didelių statybų ir įkurtuvių metas.

Be vidurinės mokyklos, čia pastatyta universalinė parduotuvė, ambulatorija, galinti priimti šimtą lankytojų per dieną, pirmasis gyvenamasis kvartalas. Pastatytas jis kooperatiniais pagrindais, jį sudaro 20 gyvenamųjų namų. Kiekviena name, be elektros ir dujų, yra vandentiekis, centrinis šildymas, kanalizacija. Statybininkai pasistengė, kad šiais patogumais galėtų naudotis ne tik naujakuriai, bet ir žmonės, kurie pasistatydino namus

Kauno marios ir jų žuvis

Nustatyta, kad nuo 1960 m., kai susiformavo Kauno marių vandens telkinys jame įvyko esminių pakitimų. Atlikus žuvų rūšinės sudėties kaitos ir jų biologinius stebėjimus, pavyko nustatyti kai kuriuos dėsningumus, formuojančius žuvų fauną. Marių sudarymas labai pakeitė Nemuno upės žuvų ir kitų vandens organizmų gyvenimo sąlygas. Naujajame vandens telkinyje suklostė prisitaikę gyventi stovinčiame, ar silpnai tekančiame vandenyje organizmai. Atsiradus daugiau maisto medžiagų, pagerėjo žuvų mitybos ir gyvenimo sąlygos.

Per visą Kauno marių gyvavimo laiką jose aptiktos 34 žuvų rūšys. Stengiantis pagerinti žuvų rūšinę sudėtį ir pagausinti vertingų veislinių žuvų, bandoma čia apgyvendinti stintelių, sazanų, žiobrių, karšių ir sterkių. Kai kurių rūšių žuvis čia pačios pateko iš kitų vandens telkinių. Atskirų rūšių žuvų gausumas ir reikšmė marių ekosistemoje skirtingi. Teigiamų rezultatų gauta perkeliant starkingą ir ypač karšį. Kitų rūšių žuvis išnyko arba pasitaiko tik pavienės, nes šis vandens telkinys neatitinka jų ekologinių poreikių.

anksčiau, — vandentiekis ir kanalizacija nutiesti per visą gyvenvietę. Pastatyta ir valymo įrenginių pirmoji linija, taigi gražuolė Sventoji, kurios pakrantėse įsikūrusi gyvenvietė, nuo šiol nebus teršiama nutekamaisiais vandenimis.

Kyla ne tik gyvenamieji namai. Tarpkolūkinės statybos organizacija dešimtajame penkmeteje užpaliams pastatė keturių šimtų kariu piniškinystės kompleksą, mechanines dirbtuves.

Tokių stambių ir nepigius objektus kolūkis pajėgė pasistatyti vis stiprėjančio visuomeninio ūkio dėka. Kaip buvo pažymėta neseniai įvykusiame ataskaitiniame susirinkime, pagrindinių kolūkio gamybos priemonių vertė viršijo 7 milijonus rublių. Metinės pinigines pajamos — 1 milijonas 952 tūkstančiai rublių, darbo dienos įvertinimas — 6 rb 58 kp. Prisiminkime, kad šios pajamos gautos labai nepalankiais žemdirbiams metais.

Stiprėjant visuomeniniam ūkiui, kolūkiečiai gali pasitikėdami žvelgti į rytojų. Vienuoliktajame penkmeteje jie ketina tęsti pradėtą statybą. Čia iškilis vaikų lopšelis-darželis, pirtis, nauji gyvenamieji namai.

Iš "Tiesos"

Dabar Kauno mariose gausiausias yra kuojos, toliau seka karšiai, plakiai ešeriai, slačiai ir lydekos. Specialiais eksperimentiniais žūklės įrankiais daug sugaunama pūgžlių, dyglių ir aukšlių.

Kauno marių ribose seniau žvejai verslininkai sugaudavo kasmet vidutiniškai apie 100 cnt. žuvų. Daugiausia būdavo sugaunama į nerštavietes migruojančių žiobrių. Dabar toje Nemuno dalyje, t. y. Kauno mariose, žvejų laimikiai padidėjo dešimteriopai. Šiuo metu verslininkai sugauna nuo 737 iki 1,767 cnt. 20 rūšių žuvų, arba po 12-27 kg/ha. Kartu su žvejų mėgėjų laimikiais metinė Kauno marių žuvų produkcija yra apie 2,000 cnt. Karšių procentas kasmet didėja.

Žuvis Kauno mariose yra gerai imitusios ir riebios, gerai auga. Didžiausia iki šiol sugauta kuoją buvo 37 cm ilgio ir svėrė 1.3 kg, stambiausias plakis — 37 cm ilgio, 1.18 kg, karšis — 55 cm ir 3.8 kg, sterkas — 68 cm ir 3.6 kg, lydeka — 100 cm ir 13 kilogramų.

Ekologiniu požiūriu įdomus objektas yra žiobrys, kuris prisitaikė gyventi mariose. Čia jis maitinasi ir bręsta, bet neršti plaukia į Nemuną arčiau marių. A. Gerulaitis

LIETUVOS MEDŽIOTOJŲ LAIMIKIAI

Susumuoti praėjusių metų medžioklės rezultatai: nuo 1980 m. sausio 1 d. iki 1981 m. sausio 1 d. sumedžiota gana daug šernų — 8,785. Turtiniausi šernais pasirodė esą Anykščių, Kauno, Kedainių, Klaipėdos, Panevėžio, Rokiškio, Vilniaus medžiotojai.

Atsižvelgiant į sunkią 1979-1980 metų žiemą, stirnų buvo numatyta sumedžioti žymiai mažiau — jų laimikis siekė tik 3,097. Anksčiau stirnų būdavo sumedžijama net iki 10 tūkstančių.

Gerokai išaugo sumedžiotų briedžių skaičius — iki 1,998.

Iš kanopinių žvėrių briedžiai, šernai, stirnos — tradiciniai medžiotojų laimikiai. Tuo tarpu taurieji elniai ilgą laiką iš viso nebuvo medžiojami. Dabar juos perkėlus į daugelį rajonų, laimikiai kasmet vis didėja: 1978 metais sumedžiota vos 278, o praėjusiais metais — jau net 1,059 taurieji elniai. Daugiausia elnių sumedžiota Šiaulių, Joniškio, Akmenės rajonuose — nuo seno tradicinėse jų gyvenimo vietose.

1980 metais spąstais sugauta 526 bebrai. Bebrų laimikiai galėtų būti didesni, nes šie žvėreliai gerokai išsiplėtė ir pagausėjo. Ondatru kailiukų į paruošų punktus atiduota tik 360.

Valstybinio gamtos apsaugos komiteto duomenimis, 1980 metais sumedžiota 830 lapių, 95 kiaunės, 250 mangutų, 5,100 kiškių.

Daugeliui medžiotojų nusišypsojo ypatinga laimė — per metus sumedžiota net 152 vilkai.

Iš medžiojamų paukščių sumedžiota 724 slankos, 10,460 ančių, 1,474 laukiai ir kitokie vandens paukščiai, 411 laukinių karvelių, 180 jerubiai. Nors per praėjusius metus buvo leista nušauti 1,400 kurapkų, jų tesumedžiota tik 257. Plečiant fazanų veisimo darbus, didėja jų laimikiai — 1980 metais sumedžiota 1,602.

Lietuvos žemdirbiams kelionė nebe įvykis

Ne taip seniai kelionė į Vilnių ar Kauną kaimo žmogui būdavo įvykis. Dabar sutikti kolūkietį ar tarybinio ūkio darbininką kur nors Kaukaze ar Vidurinėje Azijoje, ar net užsienyje ne tokia jau retenybė. Tūkstančiai žemdirbių turi galimybes plačiau pasižvalgyti.

Šiomet įvairiose pasaulio šalyse pabuvęs daugiau kaip 2,200 žemdirbių. Žmonės ypač noriai keliauja, kai grupės komplektuojamos iš vieno rajono ir net iš atskiro ūkio. Štai pagal gautas paraiškas net iš 41 rajono sukomplektuotos grupės dalyvaus kelionėse po socialistines bei liaudies demokratines respublikas.

Pirmieji šiemet keliones pradėjo Joniškio rajono žemdirbiai. Jų trisdešimties žmonių turistų grupė keliavo į Bulgarijos Liaudies Respubliką. Užsienio šalyse jau pabuvojo Panevėžio, Moletų, Sirvintų rajonų, Radviliškio bandymų stoties eksperimentinio ūkio darbuotojai. Žemdirbių grupė iš Kaišiadorių lankėsi Čekoslovakijos Socialistinėje Respublikoje, Panevėžio rajono Ramygalos ir kai kurių kitų kolūkių

žemdirbiai svečiavosi Bulgarijoje.

Populiarėja kelionės laivais po Baltijos jūrą aplankant Vokietijos Demokratinę Respubliką. Į šią įdomią kelionę išvyko Klaipėdos tarpukinės statybos organizacijos 30 žmonių turistų grupė. Kovo mėnesį šiuo maršrutu keliavo Šilalės, Telšių, Joniškio, Trakų rajonų žemės ūkio darbuotojų grupės.

Daugėja specializuotų — vienos srities darbuotojų išvykų į užsienio šalis. Neseniai baigė kelionę po ežerų kraštą — Suomiją — respublikos gyvulininkystės darbuotojų grupė. Balandžio mėnesį tokia pat grupė aplanke Daniją. Kaimo aplinkos tvarkytojų, grožio mylėtojų ir puoselėtojų grupė gegužės mėnesį lankysis Bulgarijoje, dalyvaus tradicinėje rožių šventėje.

Būdinga, kad turistinėse grupėse po užsienio šalis vis daugiau pareikia norą dalyvauti kolūkiečiai, mechanizatoriai, laukininkystės ir gyvulininkystės darbuotojai.

K. Pranauskas

American-Russian Institute is 50 Years Old

BY SONIA KAROSS
SAN FRANCISCO SOCIETY

[Excerpted from National Council of American-Soviet Friendship's "Friendship News"—March, 1981]

On May 18, the American-Russian Institute will mark its 50th anniversary.

The ABI — (American-Russian Institute) — at 90 McAllister St., has all the years served as a non-political resource center of truthful information about Soviet life for schools, organizations and individuals in the San Francisco Bay area.

The spirit of devoted volunteers who have kept the ARI going all these years is exemplified by its able manager, Zoia Martinoff, 87 years young.

The years of service in the cause of US — USSR friendship have been publicly noted by San Francisco Mayor Dianne Feinstein, Oakland Mayor Lionel Wilson, Berkeley Mayor Eugene Newport, and US Congressman Ronald Dellums.

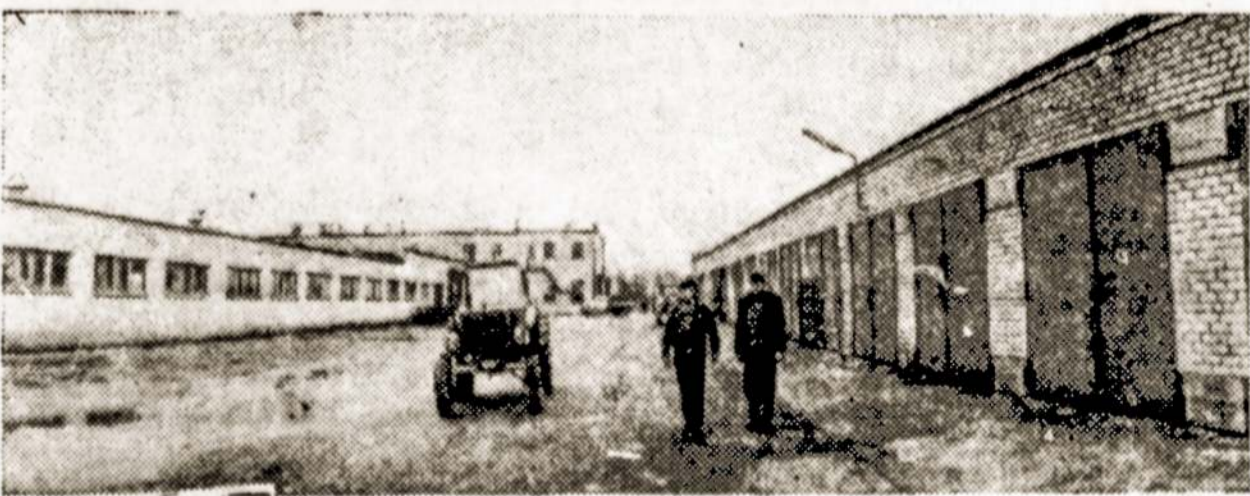
The ARI held its first public event in 1932 when more than 400 people honored the Soviet anniversary of Nov. 7, 1917, and it has been publicly marked each year since that date.

In 1934, Dr. Holland Roberts, a professor of English at Stanford University, led the first delegation of 100 Americans to the Soviet Union to visit the Anglo-American Institute in Moscow. In 1943, Dr. Roberts became President of the ARI, and later became its full-time president and director. He died in 1976.

For his years of unremitting work and struggle for US — USSR friendship, Roberts received the distinguished Friendship of the People's Award from the Supreme Soviet — (parliament) — of the USSR. He also received a letter of commendation from President Gerald Ford.

His dream of a friendship center where Americans could meet Soviets came to life in 1977, when the Holland Roberts Center was opened at 4902 California St.

A fitting program to mark the ARI's first 50 years is being planned.



Lazdijų rajono "Spartuolio" kolūkio mechanizatoriams įrengtas naujas mašinų kiemas. Statybininkai perdavė jiems raktus nuo garažo, kuriame bus laikoma 24 automobiliai, 60 traktorių ir 18 kombainų. Čia taip pat įsikūrė techninio aptarnavimo punktas, atsarginių dalių sandėliai, kolūkio naftos bazė. Mechanizatorių paslaugoms — buitinės patalpos, valgykla.

Nuotraukoje: naujas mašinų kiemas su garažais ir remonto dirbtuvėmis.

V. Gulevičiaus nuotrauka

RASO IŠ VAKARU VOKIETIJOS

JAUNIMAS

Jau keletą kartų "Vilnyje" užsiminčiau apie jaunimo padėtį Vakarų Vokietijoje. Pasirodo, ypač mano draugams Lietuvoje ši tema nelabai suprantama. Taigi šiek tiek istorijos. Suprantama, kad šio straipsnio pavidale negalima viską detalai išaiškinti, įvykiai bus atpasakojami tik apgraibom. Po 1968 metų jaunimo, kuris nuėjo visokiais keliais, atsirado — savaime suprantama — jaunimo karta, kurią būtų galima klasifikuoti į tris grupes. Tai jaunimo dalis, kuri yra prisitaikiusi prie valdančios klasės. Ieškantys karjeros krikščioniškos pakraipos partijose ir organizacijose. Antroji dalis tai tie, kurie ieško laimės natūroje, kurie yra už gamtos struktūros palaikymą ir už grūdų be sintetinių trąšų valgymą. Trečioji — tai visai resignavusieji. Jie pradžioje ieškojo laimės kanapėse, o dalis dabar yra pasikabinę ant herojino adatos ir savo jauną gyvenimą dažniausia pabaigia kokio nors geležinkelio stoties išeinamoje, kur pasiima savo "auksinį šūvį".

Bet kaip pasirodo, ta antroji grupė turi savyje daug parako. Iš tos grupės yra tie žmonės, kurie sudaro valdantiems daug rūpesčių... Pažvelkime: Vak. Vokietija yra labai tankiai apgyvendinta. Kadangi visuomenė per metų metus valdančiųjų buvo įtikinta, kad ekonominis augimas yra beribis, kad vis reikia daugiau, kad būtų statomos atominės elektrinės, neatsižvelginat į gamtos naikinimą. Bet buvo nutylėta, kad tos elektrinės yra labai pavojingos ir kad Vokietijoje ligi šios dienos nėra išspręsta kur dėti atominio kuro liekanas. Taigi susiformavo, ypač jaunimo tarpe, protesto sąjūdžiai prieš tokių atominių elektrinių statybą. Prie šių elektrinių statybos sustabdymo aktyviai reiškiasi ir vokiečiai komunistai. Vykusioje paskutinėje demonstracijoje Brockdorfe aktyviai reiškėsi ir DKP žmonės. Demonstracijoje dalyvavo apie 100,000 žmonių.

Jaunimas ne tik aktyviai reiškiasi prieš naujų atominių elektrinių statybą, bet bendrai prieš gamtos, kurios mažai ir beliko, naikinimą. Taigi norima Frankfurto aerodromą praplėsti, kai DKP mano, karinių-strateginių reikalų naudai, ir dėl to iškertami dideli miško plotai, kurie reikalingi Frankfurto gyventojų poilsiui. Be to praplėstas aerodromas teršia gamtą ir orą. Protestai yra ir prieš ginklų sandėlių, ypač atominiams ginklams, statymą, kam irgi iškertami miškai. Kaip jau "Vilnyje" rašiau, tai klausimas, kuris kas savaitę sutraukia daug žmonių į demonstracijas.

EUROPOS LIETUVIS

"Europos Lietuvos" nerimsta. Su praeitų metų laikraščio 9 numeriu atsiveikino jo ilgametis redaktorius Kazimieras Barėnas. Jis yra

TRUMPAI

— Čikagoje užsidarius Des Plaines bankui, susirūpinusių indėlininkų eilė prie banko durų susirinko 3 val. ryto, nežiūrint kad banko durys buvo ketinama atidaryti 9 val. ryto. Federalinė apdraudus kompanija turintiems mažiau \$100,000 indėlių indėlius išmokėjo.

10

vienas iš įdomiausių lietuvių išeivių rašytojų, kuris ir Lietuvoje yra žinomas, ir mano pirmųjų rašinių lietuvių spaudą skatintojas. Dėl jo atsistatydinimo gal reikėtų juoktis, jeigu reikalas nebūtų taip liūdnas.

Laikraščio leidėjai — Anglijos Lietuvių Sąjunga — su savo pirmininku Juru susibičiuliavo su federalistų grupe, kurie Anglijoje leidžia emigrantų leidinuką "European Press". Ši federalistų grupė svajoja apie Lenkijos, Lietuvos ir Ukrainos didvalstybę, ir joje dominuotų lenkai, kurie viską norėtų turėti savo valdžioje. Barėnas šį Lietuvių Sąjungos ir Federalistų ryšį išaiškino ir tapo Sąjungos valdžios paskelbtas šmeižiku. Pasirodo, kad ir Anglijos emigrantų tarpe dar nesigaudoma, kad Lietuvos ateitis ir dabartis buvo ir bus sprendžiama tų žmonių, kurie tame krašte gyvena, o ne išeivių.

Pasirodo, kad šis įvykis jau yra "Europos Lietuvos" nykimo pradžia. Laikraštis tikriausia ir tų "federalistų" itakos dėka taip sudėsinėjo, kad jau ir pavadindimas "Europos Lietuvos" neatitinka tikrovei.

Romas Šileris

NO MORE VIETNAM!

On March 12th, we received a letter from Walter Pozer, well-known and popular former Chicagoan. He now resides, along with his wife Emily, at 314 Sycamore Ave., Folsom, Pa. 19033.

He enclosed an article from a Wilmington, Del. Catholic paper sent to him by a friend from Wilmington.

The article repeats the findings of other progressive publications which denied charges of atrocities attributed to the Guerrilla Fighters of El Salvador.

According to Repts. Gerry E. Studds, Barbara Mikulski and Robert Edgar, who spent ten days on a fact finding trip in Central America, all the refugees who were interviewed unanimously corroborated that atrocities against the civilian population were committed by the very troops now receiving military aid from the United States!

Also, they were told that the State Dept. is doing nothing to investigate the murders of four American Catholic women missionaries in El Salvador.

... Again as in the Gulf of Tonkin incident, the Bay of Pigs fiasco, the people of America are being lied to in order to arouse hatred against a people striving to escape a brutal and repressive dictator... a people fighting for their Independence.

The people of America have demonstrated, however, that they will not be as easily deceived this time. The Repercussions from the Viet Nam war are still fresh in the memories of tens of thousands of Viet Nam vets with dishonorable discharges, vets denied a right to an education — to jobs — the thousands languishing in overcrowded and horribly understaffed hospitals... and even those now face the axe of a Reagan administration.

Students, Peace groups, unions and people throughout the country have taken to the streets to prevent another Viet Nam from gaining a foothold. They have learned that it is easier to extinguish a fire when it is but a flickering light. They will not allow it to become another flaming inferno.

Out of El Salvador! The people of El Salvador shall be masters of their own fate without interference from the United States! They will no longer tolerate their women being raped, tortured and killed; their children executed with their hands tied behind their backs, and their bodies dumped in the street, or in ditches by the roadside!

Nellie DeSchaaf

LAKŠTUTĖS RUOŠIASI GRAŽIAM POBŪVIUI

Sekmadienį, balandžio 12, 12:00 val. dieną "Vilnės" salėje Lakštutės ruošia šaunius pietus "Smorgasbord". Visas pietų uždarbis skiriamas artistų kelionės išlaidoms į New York "Laisvės" 70 metų jubiliejaus iškilmes.

Pietūs bus skirtingi nuo kitų pas mus rengiamų. Maistas bus įvairus, kiekvienas svečias galės pats pasirinkti. Daug šeiminių pažadėjo maistą gaminti namuose ir jį parengimą atnešti.

Be skanių valgių bus ir meninė programa, kurią išpildys Lakštutės, vadovaujamos Valerijos Urbikas.

Noriu paprašyti, kas turite valandėlę liuso laiko, prisidėti su darbu prie šių pietų geresnio pravedimo. Kiek galime, visi čia dalyvaukime. Nuotaikingai praleisime sekmadienį ir prisidėsime prie svarbaus reikalo.

John Feiza

CICERO, ILL.

— Richard Budwitis, 3113 So. 48th Ct. buvo areštuotas prie 2800 Cicero Ave. Policistas sakė, kad jis turėjo prie savęs PCP.

— Antanas Jencius, 7126 So. Mozart Ave., skundėsi policistams, kad jis kovo 6 grįžo namo, bet buvo prapuolus jo pinigė. Jis mano, kad jį apvogė. Jis prie arklių lenktynių laukė autobuso ir buvo didelis žmonių susigrūdimas.

— Mary Ann Stanaitis, 28, 1602 So. 50th Court, buvo areštuota savo namuose. Kaimynai skundė policijai, kad moteris ėjo nuo vienu namų durų prie kitų tikrindama pašto dėžutes. Ji vieną vogtą čekį mėgino iškeisti, bet šaukiant policiją pabėgo. palikusi ID Card ir nuotraukų. Policistai sakė, kad ji jau ir anksčiau buvo areštuota.

— Vanda Siekliuckas, 1443 So. 59th Ct., skundėsi policistams, kad kažkas jai išdaužė langą.

— Ketvirtadienio rytą užsidedė Helen Tumpis, 5421 W. 24th Pl., namas. Policistai sakė, kad visi namo gyventojai, taip pat ir šuo bei katinas, buvo evakuoti. Ugnis buvo greitai užgesinta. Ungis buvo prasidėjusi po užpakaliniais namo laiptais.

— Kovo 5 mirė William Janis, 1552 So. 49th Ave. Kovo 7 palaidotas Sv. Kazimiero kapinėse. Nesenai jį namus norėjo iesti vagiliai. Nabašninko žmona Bernice Janis paleido du savo šunis ir vagiliai pabėgo. Jų šunis turi fabrikėli prie Cicero ir 14th. Nesenai ir čia buvo įsibrovę vagiliai.

— Sudegė Holiday Oldsmobile mašinų pardavėjų krautuvė, 1655 So. Cicero Ave. Policistai neišmano, kaip tas gaisras galėjo kilti.

— Cicero parapijos mokykloje lietuviška klasė turi jau tik penkis mokinius. Klasė seniau turėjo net iki 140 mokinių. Nusigvyveno dypukams besiriejant dėl patriotizmo. Daro komedijas, o laikraščiuose rašo, kad tai tragedijos. John Feiza

Skaitlingas buvo kultūričių susirinkimas

Kovo 17 d. įvyko Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių susirinkimas. Draugijos pirm. U. Judaitienė atidarė susirinkimą ir vedė tvarką.

Valdyba davė išsamų raportą iš savo veiklos, pažymėdama, kad atlikusi savo darbą, kiek galint geriausiai. Priminė, kad turėjusi pakeisti parengimo dieną, nes tą dieną buvęs kitas labai svarbus susirinkimas.

Skaityti šie laiškai: drg. Onos Remeikienės padėka už jos atjautimą, Helen Trosk, kuriame apgalvestavo, kad dėl silpnos sveikatos negalėjo dalyvauti parengime, tai nusibaudė save įteikdama draugijai \$5 paramos, Juanos Imbrasienės sveikinimas Moters dienos proga. Ji gyvena T. Lietuvoje, bet prieš kiek metų Juana lankėsi Čikagoje, pas sesutę K. Stukienę ir dalyvavo kultūričių susirinkimuose. Ji čia priimta kaip garbės narė, tad nepamiršta kultūričių Moters dienos proga pasveikinti. Taipgi skaitytas "Vilnės" laiškas, kuriame įteikta vardinė J. Marazienėi dovana \$46.80. Ji patarė draugijos narėms tą dovana gražinti "Vilniai" pridėjus prie jos \$3.20, kad susidarytų \$50.

Duotas raportas iš Tarp. Moters dienos parengimo. Raportavo komisijos narė Estelle Bogden, kad parengimas visapusiškai buvo sėkmingas ir davė draugijai gražių pajamų. Taipgi priminė, kad parengimo dalyviai siūlė suruošti Lakštutėms į "Laisvės" jubiliejinį suvažiavimą išleistuves. Narė tą mintį užgyrė ir iš išdo paskyrė \$51 bei išrinko komisiją: E. Bogden, I. Peters ir A. Vaitkienę suruošimui išleistuvių. Diena paskirta 12 d. balandžio. Vieta — "Vilnės" salė. Pradžia 12 val. dieną.

Nutarta pasveikinti "Laisvės" suvažiavimą, įteikiant \$25 paramos iš išdo. Eilė narių pasižadėjo prisidėti prie to reikalo vėliau.

Atžymėta kovo mėnesį gimusių narių gimtadieniai: S. Gudeliauskienės, M. Nikas, M. Kirstukienės, M. Yuden, O. Jakubauskienės, B. Paulauskienės, J. Sisevičienės, Isabelle Peters, Joms palinkėta ilgo ir sveiko bei darbingo amžiaus ir sudainuota Ilgiausių metų.

Prieš baigiant susirinkimą drg. Albertina Jakienė pasiprašė balso ir pasakė, kad balandžio 6 d. ji atžymės savo gimtadienį, ta proga ji norinti pavaišinti visas kultūrietes. Ji įteikė \$50 supirkimui maisto. Pasakė, kad ji daug metų yra šios draugijos narė, tai norinti draugijų būryje atšvesti savo gimtadienį ir visas nares pavaišinti.

Kitas draugijos susirinkimas įvyks balandžio 21 d., 12 val. dieną, "Vilnės" salėje. Prašau nares atsilykinti ir palinkėti Albertinai ilgo ir gražaus bei darbingo amžiaus ir kartu pasivaikinti.

Sekr. J. Marazienė
Vilnis, 1981 balandžio 2

Kultūrietės iškilmingai atžymėjo Moters dieną

Kovo 15 d. Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugija buvo surengusi Tarptautinės Moters dienos atžymėjimą. Dar prieš 12 val. dieną prisirinko kupina "Vilnės" salė svečių. Seimininkės paruošė stalus, prie kurių susodino svečius ir stalus nukrovė įvairiais pateikalais. Dalyviai papietavo ir dėkojo šeimininkėms.

Papietavus pradėta dienos programa. Rengimo komisijos narė Estelle Bogden pirmiausia pristatė draugijos sekretorę Juliją Marazienę.

Julija Marazienė rūpestingai ir plačiai supažindino Tarpt. Moters dienos reikšmę, jos pradžia ir atšiekimus per 71 metus. Ji žymėjo, kad jau 1908 metais Čikagoje įvykusioje moterų konferencijoje buvo keliamas klausimas pradėti platesniam moterų suvažiavimui. 1910 m. įvyko pasaulinis darbininkių moterų suvažiavimas Danijoje, Kopenhagos mieste, kuriame žymioji kovotoja už darbininkų reikalus Klara Zetkin pasiūlė kovo 8 d. skelbti Tarptautine Moters diena. Suvažiavimas vienbalsiai nutarė, ir nuo to laiko ši diena švenčiama.

Kalbėtoja patiekė keletą pavyzdžių apie Tarybų Sąjungos moterų atšiekimus moksle. T. Sąjungoje iš 3 inžinierių viena moteris inžinierė, kuomet mūsų šalyje — Amerikoje iš 100 inžinierių tik viena moteris, taipgi T. Sąjungoje iš 5 gydytojų, 4 moterys gydytojos, kuomet mūsų šalyje iš 13 gydytojų tik 1 moteris gydytoja. Be to, ji pažymėjo, kad pasaulyje priskaičiuojama 550 milijonų moterų, kurios nemoka rašyti nei skaityti. Ji priminė, kad mūsų šalies prezidento žmona Nancy Reagan bekalbėdama ponučių sueigėlėje prilygino moterį prie arbatos maišelio, Girdi, iki arbatos maišelis sausas, jis nieko nereiškia, o kai užpila karšto vandens, tai išskleidžia savo galią... Matomai, ji norėjo pademonstruoti savo žinojimą, o gal prisiminė, kad Jungtinių Tautų generalės ansamblių 30-toji sesija paskelbė 1976 m. iki 1985 metų moters dešimtmečiu. Nežiūrint to paskelbimo, šiandien mūsų kongrese yra tik 17 moterų. Matomai tas prezidento žmonos neįaudina.

Julija pažymėjo, kaip T. Sąjungoje ir T. Lietuvoje šią iškilmingą šventę didingai švenčia, kaip moterys ten apdovanojamos įvairiomis dovanomis už jų gražius visuomeniškus darbus.

Kalbėtoja nepamiršo pažymėti, kad pastaruju metu mūsų šalies karo ginklų gamintojai garsiau ir dažniau kalba apie naują karą bei ginklų pardavimą fašistuojančioms šalims. Pati vyriausybė skiria negirdėtas sumas steigimui naujų bazių bei gaminimui branduolinių ginklų. Tas reiškią pasiruošimus sunaikinti žmoniją. Ji kvietė lietuves moteris dėtis prie visos šalies kovojančių moterų prieš karą, už igyvendinimą pastovios taikos. Tuo būdu prisidėti prie išsaugojimo žmonijos nuo sunaikinimo.

Po kalbos buvo koncertas, kurio programą atliko Lakštutės, vadovystėje mokytojos Valeria Urbikas. Lakštučių grupę sudarė Estelle Bogden, Vanda Gaidman, Anna Krisiken ir Jonas Feiza. Dainavo kvartetu, duetu ir solo. Viso sudainavo 12 dainų. Visos skambėjo žaviai, ir dalyviai nesigailėjo apl-

Vilnis, 1981 balandžio 2

dismentų.

Sios šaunos Tarptautinės Moters dienos atžymėjime svečiai turėjo progos išklausti labai malonių ir širdį glostančių dainų. O kad visi esame išsilgę puikių dainų, tai ne paslaptis, nes pastaruju metu ma-žai turime tokių sueigų.

Baigiant programą, buvo pakviestas tarti žodį S. J. Jokubka. Jis priminė, kad mūsų broliškas laikraštis "Laisvė" atžymės balandžio 26 d. savo 70-tą gimtadienį, kad būtų gražu pasiųsti delegaciją. Visi priėjo išvados, kad geriausia delegacija bus jei pasiųsime Lakštutes. Sudėta virš \$300 delegačių kelionei padengti. Dar pasiūlyta suruošti išleistuves.

Kultūrietės atliko gražų darba, suruošdamos tokį šaunų pažmonį ir prisidėdamos prie pasiuntimo delegacijos į "Laisvės" jubiliejinį suvažiavimą. Vyšnute

Atsiminus kai kuriuos vajininkus

Nesmagu darosi atsiminus kai kuriuos vajininkus. Pavyzdžiui, kad ir Mičigano valstijoje. Neseniai čia darbavosi vajuose Mary ir Peter Smalsčiai, Vera Smalstienė, Beatrice Gaspar, R. Stakėnas, Adele Wardo, Emilija Drobienė ir kiti.

Bet štai, Mary Smalstienė sunegalavusi jau kelinti metai, jos vyras Peter senelių namuose, Vera Smalstienė ir R. Stakėnas mirė, Beatrice Gaspar senelių namuose, Emilija Drobienė senas dienas leidžia Floridoje, Adele Wardo kamuoja si savo širdimi ir arterijų kietėjimu.

Gaila žmonių, tiek daug laikraščiai "Vilniai" dirbusių. Likę darbuotojai ir skaitytojai juos atsimename ir atsiminsime, jų atliktą darbą įvertiname. N. DeSchaaf

CLEVELAND, OHIO

— 1981 m. sausio 25 mirė Teresė Chepla, prieš kelerius metus įsirašiusi į Moterų Klubą. Palaidota su bažnytinėmis apeigomis. Jos dukterė Frances Mika yra mūsų LDS kuopos narė, taip pat ir sūnus William.

— Sausio 29 d. su bažnytinėmis apeigomis palaidotas Juozas Petraus, buvęs 55-tos kuopos raštininkas. Kai niekas iš šeimos nedavė jokių žinių apie jo mirtį jis buvo skubiai palaidotas, tai apie visą atsitikimą nežinome nieko daugiau.

Abiejų mirusių šeimom reiškiame gilią užuojautą.

— LDS 55-tos kuopos kovo 5 d. susirinkime Agota Paltanavičienė užėmė pirmininko V. Karsoko vietą, nes jis dar vis serga. Mirusio raštininko darbą laikinai apsiėmė atlikti finansų sekretorė A. Susnis. Pereito susirinkimo protokolo nebuvo galima skaityti, nes dar kuopai nesugrąžintas ir randasi Petraus namuose. Nutarta paaukoti \$10.00 LDS Bowling Tournamentei, ir susirinkimo nariai taipgi nusipirko \$7.00 vertės loterijos bilietų.

Ona Zemaitiene serga ir paprašė pašalpos.

Yra keli nariai neužsimokėję duoklių. Raginam nesivėluoti, nes prarasit benefitus. Kuopa nutarė, kad nario teisė: jeigu nesirūpina užsimokėti, bus išbrauktas iš narių. Po susirinkimo buvo geros vaišės. Sekančiam susirinkime gegužės 7 d. nutarta vėl vaišes turėti.

A. Susnis

KELETAS PASTABŲ APIE TARPT. MOTERS DIENĄ

Tarptautinė Moters Diena — Kovo 8-ta pasaulio moterų solidarumo diena, kada moterys susirinkusios į mažesnius ar didesnius mingus, kalbasi apie savo padėtį savoje šalyje, tariasi kaip plačiau išplėsti tarptautinę veiklą už moterų lygiateisiškumą; veda sąskaitą kiek jau kur laimėta, daro planus tolesnei veiklai. Dar tik neseniai Irano moterys, apvaikščioldamos TMD, numetė tradicinius šydus, be kurių daug metų negalėjo veido rodyti dienos šviesoje.

Minėdami TMD, pažvelkime kiek į praeitį ir pažūrėkime, kaip ir kur TMD gimė, kaip kai kurių šalių žmonės atsineša į moteris, kurios švenčia Kovo 8-tą.

1908 m., kovo 8 d. New Yorko Rutgars aikštėje rūbšiuvių unijos ir Socialistų partijos moterų komitetas suruošė moterų demonstraciją. Vyriausias obalsis buvo: moterims balsavimo teisė! Bet kartu buvo reikštas protestas prieš nepakeliamas sąlygas darbovietėse, ypač vadinamuose "sweatshops", kur dirbo ne tik moterys, bet ir jų maži vaikai. Tokios dirbtuvėlės, mažesnės ar didesnės, buvo įrengtos senuose lauzynuose, be tinkamos ventilacijos ir be prietaisų gaisrui nugalėti. Tik prisiminkime kaip 70 metų atgal Triangle Shirtwaist dirbtuvėj kilo gaisras ir jame žuvo 146 darbininkai, didžiama moterys ir maži vaikai.

Po to gaisro ir kitų nelaimių, darbininkams protestuojant, valdžia neva išleido įstatymą, draudžiantį užlaikyti tokias "sweatshops". Buvo išleistas minimum algų įstatymas, bet kaip matyt "sweatshops" visiškai niekad neišnyko, o dabar vėl pradėjo veikti New Yorke. Panaudoja naujai atvykusius imigrantus, išnaudoja darbininkus mokant tik \$1.50 į valandą, kuomet pagal įstatymą darbininkas turi uždirbti minimum \$3.35 į valandą. Darbininkai dirba po 50 valandų savaitėje ir vos pragyvena.

Dabar grįžkime prie TMD klausimo. Minėta demonstracija 1908 m. buvo sėkmingesnė, negu pačios rengėjos tikėjosi. Socialistų partijos moterų komitetas nutarė paskelbti kovo 8 d. moterų šventę visoje šalyje — reiškią nacionalizuoti 1910 m. Socialistų kongrese Kopenhagoj, Socialistų darbo partijos (Socialist Labor Party) delegatas iš Amerikos raportavo apie moterų kovas ypač tekstilės fabrikuose ir apie moterų kovą už lygiateisiškumą — kaip jau nuo 1905 m. New Yorko moterys organizuotai veikia. Clari Zetkinai pasiūlius paskelbti kovo — 8 d. Tarptautine Moters Diena, su dideliu entuziazmu vienbalsiai nutarė paskelbti kovo 8 d. Tarpt. Moters Diena.

Delegatams grįžus, žinia, kad kovo 8 d. bus skaitoma Tarpt. Moters Diena, tapo entuziastiškai užgirta plačiuose moterų sluoksniuose, bet rengiant minėjimus visuomet iniciatyvą ėmė tik pažangiausias elementas. Didelės salės prisipildydavo klausovais, žingelduoliais. Kai kurie domėjosi, ką čia tos "sufragistės" pasakys, ką jos veikia. Nepritardami lygioms moterų teisėms, kai kurie taip sakant "nubyrėjo", nustojo lankę mingus. Kada reakcija šalyje pradėjo siausti, padėtis dar pablogėjo iki to, kad tik pažangiausios moterys ruošdavo Kovo 8 d. minėjimus.

Jeigu ne didesnius, tai bent savuose namuose pusiau slaptus.

Dabartiniu laiku, kaip atrodo, Tarpt. Moters Diena — kovo 8 d. pradeda reikštis platesnėse masėse. Jau ir komercinėj spaudoj šen ir ten tuo klausimu randame žinutę ar rašinį. Norisi tikėtis, kad moterys vėl stos į pirmutinę eilę kovojančių prieš Reagano užmačias suversti visą infliacijos naštą ant darbininkų, ir masiniai dalyvaus demonstracijose, kurių galima tikėtis greitai ateity.

Moters Diena — kovo 8 d. iškilmingiausiai apvaikščiojama Socialistinėse šalyse, ir ten ta diena laikoma kaip viena iš reikšmingiausių švenčių. Ji moterims primena tą sunkų jungą, kurį nešė per metų metus prie caro priespaudos. Kovo 8 d. Tarybų Sąjungoj moterys atleidžiamos iš darbo neprarandant algos. Namuose motina negamina maisto, šeima valgo restorane arba vyro paruoštą maistą. Vyras sveikina moteris su gele ar dovana, vaikai mokykloje mokinami gerbti motinas ir šiaip moteris, kurias paprastai vadina "tetomis". Išleidiama specialių atvirlaiškų, kurių ir mes amerikietės moterys gauname nuo giminių ir draugų.

Baigiant šį rašinį, noriu paraginti mūsų moterų klubus ir kitas organizacijas susirinkimuose pagarbiai paminėti mirusias drauges, kurios atsidavusiai veikė už pažangą ir taiką pasaulyje, kaip tai: Jenčienė, Strupinskienė, Vaičiulionienė ir kitas veikusias Bridgeporte, Keturakienė ir Simanauškiene, veikusias Roselande, Springfield, Ill. Visais mūsų pažangiečių reikalais daugiausiai rūpinosi draugės Lagūnienė, Esčiukienė (Kemešienė) Dambauskienė, Detroite Astrauskienė, Nellie Biliūnas, Kubilienė, Krakaitienė, Stankienė. Gražiai pasižymėjo veikloje New Yorke pažangietės Lillian ir Margaret Kavalaukaitės, drg. Bondžinskaitė ir kitos, kurių negaliu prisiminti.

Cia suminėju tik mažą dalį mirusių mūsų draugių. Kitas prisimins kiti, ir tuo atliksime žmogišką pareigą. O mes sukrusime daugiau veikti, nes to reikalauja blogėjančios sąlygos. Alice Jonikienė

EX-MAINIERIŲ KLUBO ŽINIOS

Primenu visiems Ex-Mainierių Iragiško klubo nariams, kad mūsų susirinkimas bus šių metų balandžio 18 d. 12 val. dieną "Vilnės" salėje. Kaip visuomet, prieš susirinkimą turėsime pasivašininimą. Bus kumpio ir kitokių mėsų, pyrago, tortų ir kavutes. Be to, bus pasikeitimas dovanomis, kurių nariai visuomet atsineša.

Susirinkimo neturėjome jau keturis mėnesius. Pasiilgome vieni kitų, tad šį kartą susirinkimo nepraleiskime.

Susirinkime turėtume pagalvoti, ar nereiktų surengti žaidimų popietės. Turime 103 narius, tad neabejotinai tokį parengimą galėtume padaryti.

Turime narių, atsilikusiu duoklių mokėjime. Atsilankykite ir užsimokėkite, kitaip nustosite narystės teisiu.

Tad ligi malonaus atsilankymo balandžio 18. Būkit atsargūs ir sveiki. Sekr. John Feiza

11

Tarp mūsų

— Smagu pranešti, kad Dorothy Murelienė jau grįžo namo iš ligoninės. Jai buvo padaryta gerklėje operacija. Chirurgai išėmė auglį. Ir smagiausia, nebuvo piktybinis, nors buvo įtartinas.

— Prieš kurį laiką "Vilnyje" buvo rašyta apie St. Louis, Mo., gyvenančius ilgamečius laikraščio skaitytojus draugus Baltrušaičius-Bells. Neseniai atsiųstame laiške Petras Baltrušaitis-Bells rašo, jog kaip jis, taip jo žmona, jau sulaukė po 90 metų. Jo žmona šiuo metu senelių namuose, jis, nors kamuojamas artricio, valgyti namuose dar pasigamina.

— Buvusio aktyvaus "Vilnies" skaitytojo ir rėmėjo velionio Petro Birštono sesuo Anna Lutkauškienė Lietuvių Moterų Kultūros klubo parengime per Fr. Vaitkų įteikė laikraščio \$20 tūkstančių fondui \$5. **Nellie**

Apie viską

Valdžia skatina jaunus žmones mokytis gydytojais ir netgi truputį padeda. Gydytojų asociacijai tai labai nepatinka, nes, girdi, gali pasidaryti Amerikoje gydytojų perviršis.

Dabar Amerikoje yra 375,000 gydytojų ir, tenka pasakyti, gerai gyvena, iš žmonių lupa kiek jiems patinka. Todėl ne truputį nenuostabu, kad gydytojams nepatinka gydytojų gausėjimas. Be to, pusėtinai nepasitenkinę, kad valdžia iš kitur išleidžia gydytojų čia "pasimedžioti" iš sergančių žmonių.

ooo

Praeitų metų pabaigoje Brooklyn, N. Y., policija rado bute negyvą Simon Goldsteina, 79 metų amžiaus. Jis gyveno kaip vienas iš didžiausių skurdžių. Apylinkės žmonės matydavo kaip jis vaikščiodavo užpakalinėmis gatvelėmis ir iš šiukšlių dėžių rinkdavo maisto atmatas, išmestas drapanas ir avalynę sau dėvėti.

Darydama kratą policija jo bute rado neiškeistų čekių nuo 1940 metų daugelio tūkstančių dolerių vertės. Rado 22 banko knygutės. Suskaičiuoti jo turtą policijai truko kelias valandas. Čekiais ir banku knygutėmis jo turėta \$430,197.95.

Ir gražiausia. Nepaliko jokio testamento. Policija dabar ieško jo giminių.

ooo

Skaitant pranešimus apie kriminalinius nusikaltimus, stoji plaukai ant galvos, pagalvojus, kas pas mus dedasi.

Kasmet išprievartaujama apie 250,000 moterų. Kita tiek jų policijai nepraneša, kad išprievartautos.

Milijonai žmonių esti apiplėšti, išlaužia vagys į jų namus. O kiek automašinu kasmet pavagiama! Vagys daro biznį, išima iš jų dalis ir pardavinėja kitose valstijose. Teismai perpildyti kriminalinėmis bylomis. Kol ateina bylos nagrinėjimo eilė, kartais trunka metai ir daugiau. Advokatai tuo tarpu iš klientų lupa be pasigailėjimo. Kalėjimai perpildyti nusikaltėliais. Jų kiekvieno kalėjime išlaikymas valdžiai kaštuoja 8-10 tūkstančių dolerių per metus. Sakoma, pigiau išeiti juos leisti į mokslą, negu laikyti kalėjimuose. **Antanas**

12

LAKŠTUČIŲ ISLEISTUVĖS ĮVYKS BALANDŽIO 12 DIENA

Jos vyksta kaip delegacija ir dainininkės į "Laisvės" jubiliejinių suvažiavimą balandžio 26 d.

Po labai šaunios koncertinės programos Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos surengtame kovo 15 d. Tarptautinės Moters dienos minėjime dalyviai pasiūlė pasiūsti Lakštutes į "Laisvės" suvažiavimą ir sukėle kelionės lėšų padengimui pinigų virš \$300. Be to, kultūrietės savo susirinkime tam reikalui paskyrė dar \$51. Taipgi, nutarė surengti išleistuves balandžio 12 d., 12 val. dieną, "Vilnies" salėje. Darbui atlikti išrinkta komisija iš šių draugijos narių: Isabelle Peters, Estelle Bogden ir AVaitkus.

Komisija kreipėsi į nares, kad namie paruoštų skanių patiekalų, ir gavo nemažai pažadų. Tad vaisės pavadintos "Smorgasbord". Svečiai bus puikiai pavaišinti ir palinkės mūsų šauniosioms Lakštutėms sėkmingos kelionės ir palinksminti savo žaviais balsais laisviečių banketo dalyvius.

Pasitikime, kad Čikagos pažangūs lietuviai matys svarbą ir gausiai atsilankys į išleistuves.

Sekr. J. Marazienė

IŠ KAPINIŲ SAVININKU SUSIRINKIMO

Lietuvių Tautinių kapinių sklypų savininkų metinis susirinkimas įvyko kovo 8 dieną Dariaus ir Girėno salėje.

Susirinkimą atidarė direktorių pirmininkas Jonas Jokubonis. Pasveikino susirinkusius ir paprašė atsistoti minutei atsiminimui per praeitus metus mirusių lietuvių ir palaidotų šiose kapinėse.

Praeitų metų protokolą perskaitė direktorių tarybos sekretorius Mykolas Batutis, taipgi jis davė ir pranešimą iš direktorių veiklos ir nuveiktų darbų. Kaip protokolą, taip pranešimas priimti be pataisų.

A. Dargis davė pranešimą apie finansų stovį. Pranešimas priimtas vienbalsiai.

Konstitucijai papildyti projektas atidėtas kitam metiniam susirinkimui dar kartą aptarti.

Kapinių steigėjams pagerbti paminklo projektas užgirtas daugiau kaip dviem trečdaliais balsų ir direktoriai įgalioti darbą pradėti.

Susirinkime dalyvavo arti šimtas sklypų savininkų, susirinkimas truko apie 3 valandas. **Dalyvis**

Patikslinimas

Praeitoje "Vilnies" laidoje, kolumnoje "Tarp mūsų", buvo pažymėta, kad George Montvila ligoninėje išgulėjo dvi savaites, o turėjo būti, 23 dienas. Toliau, Medicare už tai sumokėjo \$18,000. Į šią sumą neįeina išlaidos gydytojams. Atsiprašom M. Montvilienės. **Nellie**

ALICE JONIKIENĖ GARSĖJA

Mūsų Alice Jonikienė garsėja Kingston, N. Y. vietinis laikraštis išspausdino pusės puslapio jos straipsnį apie sufrazistės, drauge su straipsniu ir jos nuotrauka. Tarp kitko, Sonia Karosienė, Ilse Bimbienė ir kelių kitų lietuvių vardai primena sufrazisčių sąjudį.

Mes didžiuojamės, kad pažangus mūsų judėjimas gali savintis tokias moteris, dalyvavusias sufrazisčių judėjime. **Nellie DeSchaaf**

BRIDGEPORTIEČIAMS ŽINIA

Čikagos Bridgeporte gyvenantys paliegaliai ir seni žmonės gali užsisakyti šilto maisto. Ir pristato jį į namus. Reikia paskambinti Lindai Krasovski telefonu 927-6421, Senior Citizens koordinatoriui.

Silti patiekalai vieną kartą į dieną per savaitę kaštuoja \$16.25, pristatymas į namus dykai. **A.**

NEGALUOJA OLGA MARTIN

Prieš daug metų buvusi "Vilnies" angliško skyriaus redaktorė, Uršulės Juodaitienės duktė Olga Martin smarkiai sunegalavo. Rašant šią žinią, randasi ligoninėje, kur gydytojai tiria, kodėl taip pakilo kraujas ir sušlubavo širdies ritmas.

Ryšium su jos sunegalavimu, Juodaitienė nuvyko dukters slaugyti. Kiek ilgai prie jos turės būti, nežinia. Tačiau yra viltis, kad gydytojai Olgą vėl pastatys ant kojų. **N.**

Gaisrai Čikagoje

Čikaga garsi viskuom. Pastaruoju metu pradėjo garsėti gaisrais. Čikaga nėra miestelis, o didelis didmiestis. Kiek joje kasdien įvyksta gaisrų, sunku pasakyti. Netgi ir didlapiai visų nesumini. Tačiau apie didesnius gaisrus pranešimų pilna. Ypač nemaža jų komentuoja televizijas ir radijas.

Pastaruoju metu gal vienas iš tragiškiausių gaisrų buvo kovo 16 d., 1370 W. Walnut St., kai 6 vaikų motina Evelyn Reys buvo išėjusi į parduotuvę nusipirkti maisto ir kilus gaisrui sudegė visi 6 jos vaikai nuo 3 iki 9 metų amžiaus. Šeima gyveno rūsyje, geležinėmis štangomis užraizgytais langais. Gaisrininkams priėti gelbėti vaikus susidarė didžiausių sunkumų. Konstatuota, kad gaisras kilo dėl defektyvinių elektros laidų. Už tai, kad sudegė vaikai, kaltinama motina, kodėl ji juos paliko vienus namie. Girdi, ji tai darydavusi dažnai. Taipgi įtariama netvarkingų gyvenimu.

Tragiškas gaisras buvo Royal Beach viešbutyje, 5528 N. Keamore St., kur sudegė 19 viešbučio inamių. Iki šiol teatpažinti tik 6-7 lavonai. Vienas jų, atrodo, yra lietuvis John Jugminas, apie 30 metų amžiaus. Viešbutyje gyveno daugiausia viengungiai.

Kovo 18 d. gaisras kilo Bridgeporte, 1850 W. 33rd St., mažame fabrikėlyje, kuriame dirbo 30 žmonių. Gaisras kilo nuo įkaitusio katilo sprogimo. Darbininkams pavyko laiku nuo gaisro pabėgti. Gaisrui gesinti buvo iškviesta daugiau kaip 100 ugniagesių. Fabrikėlio darbininkai bėdoje. Čikagoje jau ir taip virš 10 proc. nedarbo lygis. Kitur darbą susirasti turės sunkumų, o per vėlykas gal teks verstis iš nedarbo kompensacijos. **Antanas**

Rašo B. Kubilius

Iš Hot Springs, Ark., Benjaminas Kubilius atsiuntė laiškutį ir \$20, iš kurių už savo prenumeratą ir kiti \$10 auka nuo Petro Sankaus, taipgi iš Hot Springs, Ark.

Laiške B. Kubilius atsiprašo, kad taip trumpai rašo. Vis dar jam trukdo akis, sužeista prieš kurį laiką automobilio avarijoje. Turi vartoti gydytojų prirašytus vaistus.

Jo žmona, taipgi daugeliui žinoma, Mildred, rašo, kamuoja arthričiu, bet laikosi gerai. Toliau laiške prašo perduoti linkėjimus juodviečių pažįstamiems ir draugams Čikagoje. **N. DeSchaaf**

PAGUOSKIME ST. STRAUKA

Beveik visi čekiečiai atsimenama Stanley Strauką, daug dirbusį pažangiam judėjime, daug padėjusį "Vilniai". Kai gyveno Čikagoje, jis neatsisakydavo administracijai patalkininkauti, negailėdavo savo triuso taisant ir remontuojant įstaiogos namą.

Nūdien Stanley Straukas randasi Arizonoje senelių namuose. Laiške mūsischei Helen Bordner rašo, jog patenkintas, nenuobodžiauja, laiką leidžia kaip ir visi senelių namų inamiai.

Aplankyti jį ir paguosti neįmanoma, per toli jis nuo mūsų, bet laiškučiu galime paguosti. Jo adresas: Stanley Straukas, Scottsdale Village Square, 2620 N. 68th St., Room 341, Scottsdale, Ariz. 85251. **Nellie DeSchaaf**

Mirę lietuviai

Kovo 7 d. mirė Jonas Blažys, sulaukęs 80 metų, gimęs Lietuvoje, Kybartuose, Amerikoje išgyveno 31 metus.

Kovo 9 d. mirė Justinas Sabukonis, sulaukęs 68 metų, gimęs Lietuvoje, Trakų apskr., Ziežmarių mieste. Amerikoje išgyveno 31 metus.

Kovo 12 d. mirė Charles Kuibelis (Cuber), sulaukęs 89 metų, gimęs Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 69 metus.

Kovo 11 d. mirė Albert J. Aras, sulaukęs 58 metų, gimęs Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 33 metus.

Kovo 11 d. mirė Kotryna Janauskas, sulaukusi 75 metų, gimusi Čikagoje.

Kovo 17 d. mirė Motiejus Strumskis, sulaukęs 79 metų, gimęs Lietuvoje, Kėdainių apskr., Krakių vals., Šilainių kaime. Amerikoje išgyveno 31 m.

Kovo 17 d. mirė Jonas Jasaitis, sulaukęs 54 metų, gimęs Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 31 metus.

Kovo 19 d. mirė Viktoras Lipinis, Sr., sulaukęs 75 metų, gimęs Lietuvoje, Šiaulių apskr., Siesikų valsč. Amerikoje išgyveno 30 metų.

PRISIMINUS

Mike Palevičių

HERRIN, ILL.

Kovo 29 dieną sukako vieneri metai, kaip mirė Mike Palevich (Palevičius), gimęs Lietuvoje, Varėnos rajone, Naužiuliūčio kaime, palaidotas Herrin miesto kapinėse, Herrin, Ill.

Buvo taip miela, mielasis, su Tavimi. Kasdien kamuojuosi širdgėla, lieju ašaras, lankau Tavo Rąpą.

Ilsėkis ramybėje, mielasis.

Žmona, MARY PALEVICH